

30 let

JASA

Z DOBRO KNJIGO
SVETIMO SKOZ TEMO

nezimo svet • onezim

Maribor 2026

UP

Zdi se neverjetno, vendar je resnično. Le to brošuro je treba pogledati. Prinaša nekaj primerov, ki so na področju nevladnega sektorja edinstveni v Evropi.

- ✓ O treh naših knjigah je kritika poročala: »Takšne knjige spreminjajo svet!«
- ✓ Več kot polovica naših knjižnih naslovov je na različnih priporočilnih bralnih seznamih.
- ✓ V zadnjih 15 letih smo prebivalstvu Slovenije, večinoma otrokom, brezplačno zagotovili 53 218 dragocenih in ljubih knjig.
- ✓ Vsaka naša knjiga tako vzvalovi čustva bralcev, da nam pišejo. V nekaterih primerih obseg odzivov, večinoma ganljivih, prekaša obseg knjige.
- ✓ V naših bralno-ustvarjalnih natečajih vedno sodeluje več tisoč otrok in mladostnikov. V natečaju *Slovenija ima srce* jih je sodelovalo 22 000.
- ✓ Ne zbiramo donatorskih sredstev. Z raznimi subjekti ustvarjamo partnerske, obojestransko in družbeno koristne odnose. Potrjujemo, da je možna najvišja družbena koristnost po logiki izvirnega naravnega smotra *biti dober*.

Dobro za celoto je dobro za vse dele. Tudi za nas. Gre torej za razumevanje življenjskega smisla. Zato je treba to brošuro pogledati. Bližje življenjski samouresničitvi bomo. In dobro bo za vse.

JASA DANES

VPRAŠALI SMO

Dobro je početi dobro

Mateja Jamnik, filozofinja in sopobudnica društva Jasa

Filozofinja, ki živi med Ljubljano in Mariborom, je pobudnica društva Jasa, ustanovljenega pred osemnajstimi leti, da z močjo dobre knjige osvetluje premalo svetle koticke življenja. Člani menijo, da so vse, kar lahko doleti človeka, nekateri že preživeli in zapisali v knjigah, zato je dobra knjiga najučinkovitejše orodje pri samoizgrajevanju posameznika in preobrazbi družbe.

● **Kdo vam pomaga, da zbirka Onežimo svet še naprej raste?**

V ozadju Jase so čista srca in bistre misli. Rezultat je že kulturna zbirka Onežimo svet z osemnajstimi naslovi za otroke in odrasle, ki zapuščajo sledi v zavesti prebivalstva.

● **Kako se odzivajo bodoči bralci, ki so jim knjige brezplačno podarjene?**

Odzivov bralcev, otrok in odraslih, staršev in učiteljev, ljubiteljev knjig in tistih,

ki jih le kdaj pa kdaj vzamejo v roke, je za obsesno knjigo. Če je vsebina življenjska, oblika pa likovno izpopolnjena – takšne so naše knjige – praviloma pritegne bralce. Imamo več primerov: odrasel, ki ni bral, je dobil našo knjigo in postal strasten bralec.

● **Kaj vas opogumlja, da vztrajate?**

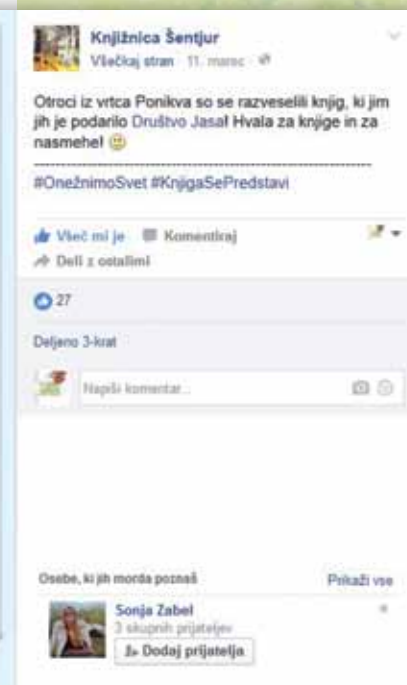
Številni starši in učitelji, ki opazujejo odraščanje otrok, so nam pošiljali opogumljajoča, nekateri prav

ganljiva pričevanja. Po prebrani Zgodbi o knjigi ali Svobodi na izpitu so otroci postali občutljivejši za jok drugih otrok. Začeli so se drugače obnašati, v smislu: nisem sam na svetu, ne more mi biti lepo, če drugi jočejo ... Po Pikapolonici na prašni cesti ali Otrocih in modi pa so se do živali in rastlin začeli obnašati kot do bitij, ki jih boli krivica; svet doživljajo kot celoto, v kateri moramo vsi skrbeti za vse.

Tudi mediji opažajo posebno koristnost *Društva Jasa*.

Bralci časnika *Finance*: priznanje *Društvu Jasa*

Dobra knjiga lahko določi življenjsko pot – začutili so tudi v *Knjižnici Šentjur*.

Župani vseh občin so brali našo knjigo *Zemlja ima srce* – številni obdarujejo z našimi knjigami prvošolčke, odličnjake in zaslužne občane.

<http://www.o-kolezija.lj.edus.si/Projekti/Ekosola/ekoKnjige.doc>

Nacionalni projekt Eko šola kot način življenja

Naslednje si predstavljamo in želimo
Prejeti našo knjigo in spregovoriti
Ljudi, ki, tudi v naši prihodnosti
Vrednoti in vrednotiti knjigo

PEC Pomurski ekološki center, Lendavska ul. 1, 9000 Murska Sobota,
tel.: 02/534-14-84, fax: 02/534-14-85, e-mail: pec.info@pec.net, internet: www.ekocenter.si

EKOBRALNA ZNAČKA POTEKA DO 30. 4. 2010 SEZNAM PRIPOROČENIH KNJIG ZA EKOBRALNO ZNAČKO ZA ŠOLSKO LETO 2009/2010

PRVA TRIADA

Za sodelovanje pri ekobralni znački se učenci odločajo prostovoljno. Za priznanje ekobralne značke morajo učenci prve triade obdelati oz. prebrati najmanj dve knjižni deli s seznama, kateremu lahko po vaši presoji dodate tudi drugo literaturo z ekološko tematiko, ki jo posreduje vaša šolska knjižnica. To velja tudi za vse ostale stopnje šolske in predšolske vzgoje. Vsebinsko knjig predstavijo sodelujoči učenci svojim mentoricam bodisi razredu preko pogovora, pripravijo si zapise, ilustracije v obliki plakata, miselne vzorce ali besedilne zapise o prebranem delu oz. lastna razmišljanja. Otrokom, ki še ne berejo, prebirajo dela starši.

- PINTERIČ Aleksandra: *Pepi in njegovo gnezdo* (Vista, 2009)
- Skupina avtorjev: *Zemlja ima srce* (Jasa, 2009)
- PINTARIČ S., PINTERIČ A.: *Zgodbe iz didaktične mape "Smeti in odpadki"* (PEC, 2007)

- SAM Anej: *Zgodba o knjigi* (Jasa, 2006)
- MAURER Neža, etc.: *Ti si moje srce* (Jasa, 2008)
- ŠTEFAN Anja: *Cez griček v gozdček* (MK, 1995)
- IMOTO Yoko: *Igraj se z mano* (Epta, 2000)
- LJUDSKA: *Pravljica o Dravi* (Ajda, IBO Gomboc, 2005)
- ŽMAVC ŠTAMPE Bina: *Drvo srca* (Obzorja, 2001)

- COPEE Benoit: *Skrivnosti za vsa ušesa o okolju* (PEC, 2004)
- MAURER Neža, etc.: *Pikapolonica na prašni cesti* (Jasa, 1999)
- GRINDLEY Sally: *Petrov dom* (Učila, 1997)
- GANTCHEV Ivan: *Zeleni otok in šivi otok* (SK, 1996)

DRUGA TRIADA

Za priznanje ekobralne značke morajo učenci druge triade prebrati najmanj dve knjigi, lahko pa tudi več in prebrati ter obdelati članek iz časopisov oz. revij, ki obravnavajo ekološko tematiko.

- Skupina avtorjev: *Zemlja ima srce* (Jasa, 2009)

- SAM Anej: *Zgodba o knjigi* (Jasa, 2006)
- MAURER Neža, etc.: *Sonce v brlogu* (Jasa, 2008)
- MAURER Neža, LAINŠČEK Feri, etc.: *Kresnica na dlani* (Jasa, 2006)
- BROWN Alan: *Mala postovka* (Učila, 1997)
- STAMAN Jasna Branka: *O začarani jetli* (Ajda, IBO Gomboc, 2005)
- GANTSHEV Ivan: *Drvo Kristof* (SK, 1996)
- STAMAN Branka Jasna: *Svetlobno jajce* (samozaložba, 1999)
- ASKENAZY Ludvik: *Ukradeni mesec* (MK, 1982)
- MAURER Neža, etc.: *Pikapolonica na prašni cesti* (Jasa, 1999)
- TAKAMADO no Miya Hisako: *Leđena gora Luli* (Rokus, 1999)
- BURGESS Melvin: *Klic poslednjega volka* (Epta, 1999)
- O'DELL Scott: *Otok modrih delfinov* (Mladika, 1994)

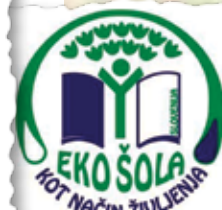
TRETJA TRIADA

Za priznanje ekobralne značke morajo učenci tretje triade prebrati najmanj 1 knjigo in strokovno obdelati 1 članek iz časopisa oz. revije. Lahko obdelate tudi 1 leposlovno delo in/ali 1 poučno strokovno delo o ekologiji, ki ga priporoči vaša šolska knjižnica.

- Skupina avtorjev: *Zemlja ima srce* (Jasa, 2009)
- MAURER Neža, LAINŠČEK Feri, etc.: *Kresnica na dlani* (Jasa, 2006)
- MAURER Neža, etc.: *Sonce v brlogu* (Jasa, 2008)
- DOLENC Matej: *Morsko dno pripoveduje* (Mladika, 2004)
- CURWOOD James Oliver: *Kazan, volčji pes* (MK, 1987)
- ROGLJ Silvestra: *Bistrica Kalčičica* (MK, 1988)
- DORIS Michael: *Deček po imenu Vidi za drevesi* (Učila, 1999)
- JANSSON Tove: *Poletna knjiga* (MK, 1972)
- IHMAERA Witi: *Legenda o jezdecu kitov* (Mid, 2004)
- DESAI Anita: *Vas ob morju* (MK, 1992)
- WALLIS Velma: *Ženici* (Vale – Novak, 1997)
- KARLIN Alma: *Modri mesec* (MK, 1997)
- KOMAT Anton: *Nespametni bodo žejni* (Colibri, 1997)

POUČNE KNJIGE

V letu 2001 je izšlo 63 mladinskih poučnih knjig in sicer 19 naravoslovnih, po 12 iz skupin uporabne vede in družbene vede, 9 knjig o umetnosti itd. Med njimi je 51 knjig prevedenih in 12 slovenskih: Anej Sam, *Tudi otroci se oblačijo* (Jasa), Tomaž Škorjanc, *Bonton za otroke* (Domus), Kristijan Lešnik Musek, zbirka petih knjižic z naslovom *Čuti* (Institut za psihologijo osebnosti), Svetlana Makarovič, *Veliki kosovirski koncert* (Lutkovno gledališče), Desa Muck, *Čudež v operi* (Rokus), Darko Hederih in Marjan Škvorc, *Male sive celice 2* (samozaložba), Jelena Sitar, *Zgodbe za lutke in prste* (DZS) in Peter Štih, *Srednjeveške plemiške zgodbe* iz zbirke Ilustrirana zgodovina Slovencev (Mladika).

SEZNAM KNJIG ZA EKOŠKO BRALNO ZNAČKO

- ZA SREDNJE ŠOLE -

- DOLENC, Matej: *Ozvezdje Jadrana*
- SEPULVEDA, Luis: *Zgodbe o mačku, ki je naučil galebko leteti*
- IBBOTSON, Eva: *Potovanje do reke morja*
- KERMAURER, Aksinja: *Juhuhu pa ena gnila plasterka*
- SIVEC, Ivan: *Cela Idrija nori*
- HAASEN, Carl: *Skovkanje*
- DOLENC, Matej: *Zabloda laboda in druge zgodbe*
- LENARČIČ, Matevž: *Okrog edinega sveta*
- ADAMS, Douglas: *Zadržaj prihožnost*
- GEISTER, Iztok: *Dopuščanje narave : esej o naravovarstveni etiki*
- SAM, Anej: *Oblačanje in moda*
- GORE, Al: *Neprijetna resnica*

POTOVANJE K SEBI IN OKROG SVETA

Karmen Majcen

FRANCIJA dežela slikarjev in mode

- SOBO SPREMENIM V MALU LOUVRE (po stenah in omarah nalepi)
- Z VLAKOM OBISČEMO PARIZ - GLAVNO MESTO FRANCIE
- POVZEMO SE NA EFFLOV STOLP, OBISČEMO LOUVRE
- IZVAJAMO SE MEDNO REVUJO - oblačila, modni dodatki, modna obnova, nakit, krošnje ... tako oblačilni plesimo ob glasbi.

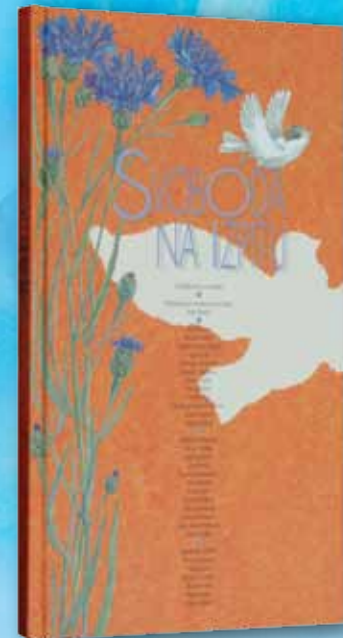
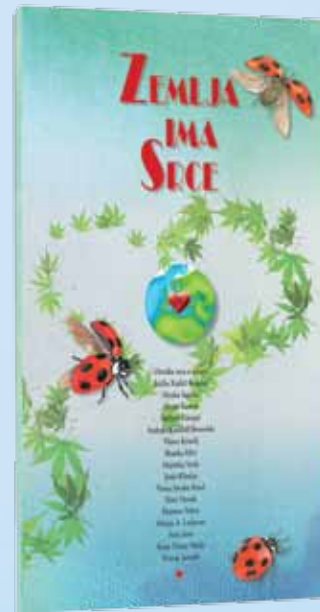
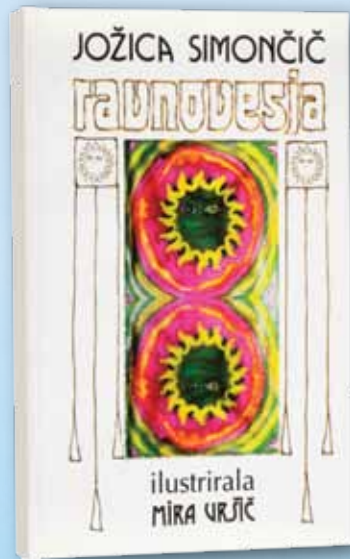
Prebrati literaturo:

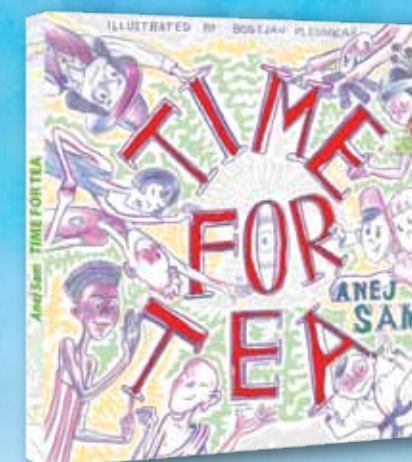
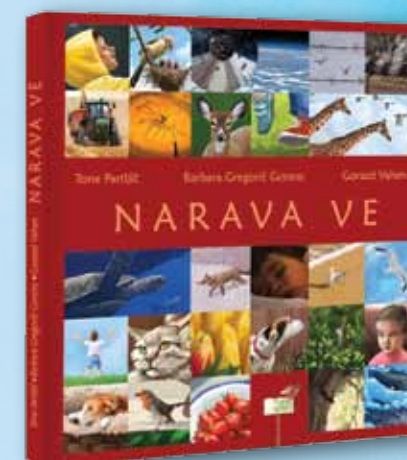
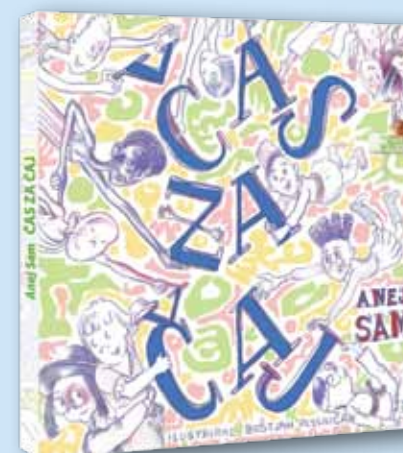
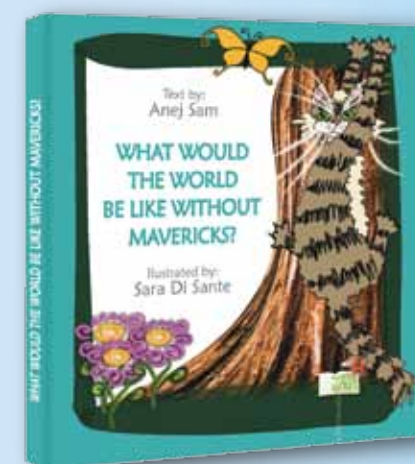
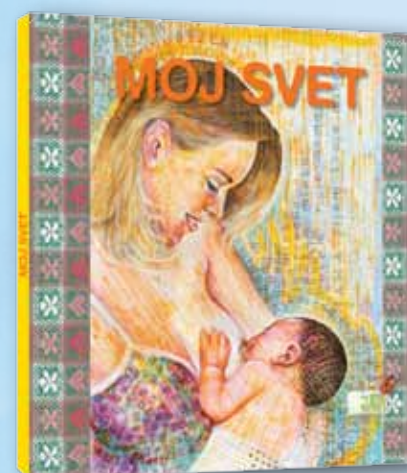
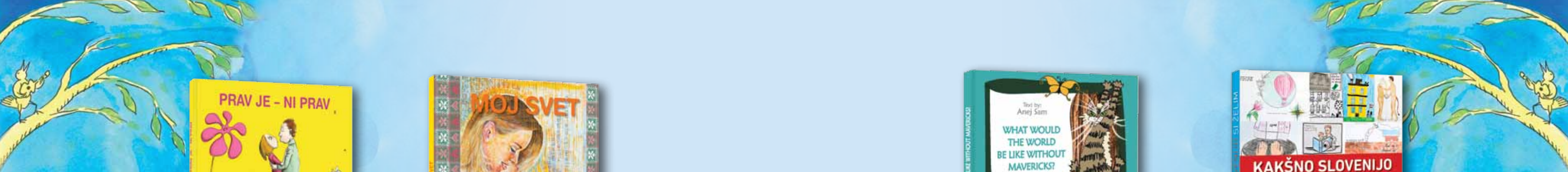
- LOUVRE, PARIZ: *Ljudje v Modni knjigi*, 1997. (Moj svet)
- Anej Sam: *TUDI OTROCI SE OBLAČIJO*. Bodo: Deseta Veljaka 001. Ljubljana: Jaka 2001. (Očrtno sudi).

Vzgojitelji so hitro ugotovili posebno koristnost naših knjig.

...
 Pri založbi Jasa ne izide mnogo knjig na leto,
 toda tiste, ki izidejo, so knjige z veliko začetnico.
 ...
 moj
 malček, julij, 2003

Posebno koristnost naše zbirke *Onežimo svet* je ugotovila tudi strokovna kritika.

DESET DRAMILNIH ZAPOVEDI

(povzetek sporočil učencev in dijakov slovenskih osnovnih in srednjih šol, izpovedanih na natečaju *Kakšno Slovenijo si želim*)

1. VSI DRŽAVLJANI MORAJO IMETI ENAKE IZHODIŠČNE MOŽNOSTI, V NADALJEVANJU PA: PO ZASLUGAH

Vi otroci morajo imeti enake možnosti za izobraževanje – šola mora biti resnično brezplačna. Vsem državljanom mora država zagotoviti možnost za zaposlitev in pripravljanje v skupno blaginjo. Vsi, ki so pripravljeni delati, morajo imeti enake možnosti za zdravljenje, zdravo življenje, samozagrevanje in doseganje življenjskega smisla. Če pa kdo delo odkloni, se odpove koristim, ki jih zagotavlja socialna država. Slovenija je dovolj bogata, da bi vsi, ki so pripravljeni prispevati k skupni blaginji, lahko dostojno živeli. Ker si nekateri lahko privoščijo več, kot jim pripada, je večina revna, številni pa so lačni. Da pa je lačen človek, ki dela, oziroma želi delati, je zločin. Odklovalci morajo poskrbeti za pravičnost, kar je pogoj za ohranjanje človeškega dostojanstva in volje do življenja. Če te naloge ne opravijo, so potrdili lastno neučedovčenost in so se znašli na polju kaznivosti.

2. OZAVESTITI IN ODPRAVITI OGROŽENOST OTROK

Otroci so ogroženi, kot še nikoli prej. Zaradi prestopnosti ali miselne in duševne neopremilenosti staršev so doma prepulsični novodobni in duševni prizadetost na začetku življenjske poti. Hieredko trpijo zaradi nasilja v družini in nasilnih sovostnikov, teh pa je zaradi višanja števil priselencev z drugačnim življenjskim razumom čedalje več. Zaradi nezvljivosti zakonodaje jim vzgojitelji ne morejo veliko pomagati. Na napačno stran življenja jih usmerjajo vsprememajoči blagovni marketing, absurdni duh tekmovalnosti, fanatični zagovorniki različnih ideologij in izjemne spolnosti, vloga v očaju dogem in vsaleverja. Zastrelujoča je tudi ogroženost otrok zaradi pomagalne industrije in organizatorjev prostitucije ter trgovcev s človeškimi organi. Onemogočanje bodočega odraslega, da bi se razvil v celovito osebnost in dosegel življenjski smisel, je – to je treba pravilno poimenovati – zločin. Številne oblike ogroženosti otrok, pa nastajajo po črki zakona. Prvi krivec je torej – država.

3. OZAVESTITI POMEN ŽIVALSKEGA IN RASTLINSKEGA SVETA

Tročetna živi spoznanje o naravi kot najboljši učitelj. Brez vpogleda v zakonitosti narave bi bila človeška vrsta tragično dezorientirana. Poleg tega si iz rastlinskega sveta zagotavljamo hrano in dragocene zdravila, živalski prijatelji so naši najučinkovitejši terapevti. Narava nam ponuja najbolj veličastne estetske podobe. Z izgubljanjem živalskih in rastlinskih vst postaja podoba sveta čedalje bolj puščobna, naša življenja pa bolj prazna. Z izgubljanjem človeškov in ostali brez rodovitne prost, po izumrtju človek bi človeška vrsta preživela le štiri do pet let. V naravi je vse potrebno – tudi voda in kisik. To je treba nujno ozavestiti.

4. NAJ BO DRUGAČNOST, KI ODUHOVLJA, NE PA RAZČLOVEČUJE

Z nekritičnim vgrajevanjem slovarne drugačnosti bogati kot visokega načela v naš življenjski program, se spreminja zavest o dobrem in slabem, razprazuje plemeniti zaklad naših prednikov in ogroža varnost prebivalstva. Od nekdaj so namreč posamezniki, ki so s svojo pojavnostjo, obnašanjem in življenjskim programom pred časom – okoli zagotavljajo nove popolnejše vzorce vedenja in obnašanja, vijo ravni obročevske skrb. Delujejo dramatično, spodbudno, opogumljajoče. In so posamezniki, ki izstopajo po zanimarjenosti, surovosti, izključovalnosti, napadalnosti, negaciji naravnih zakonitosti. Za pravičen odnos do drugačnosti – spodbudno in plemenitilno bomo podpirali, različujoči in ogrožujoči se bomo upirali – je to nujno ozavestiti.

5. DOBROTA NAJ BO SAD SRCA IN PAMETI

Z močjo javnih občil in drugih »tovarn« želeni zavesti je oblast pri delu prebivalstva ustvarila stanje patološkega sočutja. In številni – čedalje več jih je – razmišljajo tako: ranljivim skupinam (resnično ali navidezno ranljivim) in priseljencem moramo pomagati. Tudi takrat, ko pri tem ogrožamo sami sebe: tudi takrat, ko ranljivim ali ogroženim nočejo narediti ničesar; da to ne bi bilo tudi takrat, ko nas nadirno izkoriščajo in zasmevajo. Treba je ozavestiti družbi, posameznikom oziroma komur koli je človek lahko koristen le, če se je pripravil za življenje – če je najprej pomagal sebi. O tem je treba vedeti: resnična pomoč ranljivim in ogroženim je v odklanjanju vzrokov, zaradi katerih so se znašli v tem stanju. S patološkim sočutjem in odzivanjem le na tisto, kar nam je pred očmi, predlagamo rešitve, povzročamo nove krivice. Prav tako prispevamo k še večji nezaščitenosti posameznikov oziroma skupin, ki živijo v breme drugih. Le zdrava dobrota je – dobrota.

6. OZAVESTITI POMEN DUHOVNEGA STANDARDA

Brez učedovčnih državljanov ni zdrave družbe, bolna družba pa krepi procese razčlovečenja. In naša stvarnost je takšna: večina odklovalcev – v politiki in gospodarstvu – razume svoj položaj kot možnost, da si privoščijo nekaj, kar pripada drugim – določeni skupini ali vsem. Čedalje več državljanov razume življenje kot podjetje – podjetje pa mora ustvarjati dobiček, sicer obstoj nima smisla. So tudi takšni, za katere so prevare, rop, izsiljevanja in umrtnost sprejemljivi način službenega denarja. V takšnem stanju materialna in duhovna substanca družbe kopnata, nihče ne dosega življenjskega smisla.

Lara Vovsi, gimnazija Celje - Čanča

Narod tone v depresijo in odmiru. Učedovčenost se ne more zapovedati – lahko le nastaja v notranjem procesu posameznika. Država mora zagotavljati prebivalstvu dejavnike za učedovčenje: pravo umetnost, plemenite oblike zabave, rekreacijski šport, ohranjanje mestnih jeder s tradicionalnimi kavarnami in drugimi žbinali, estetsko podobo prostora. Hladi pa mora izoblikovati vrednostni sistem, s katerim učedovčenost časti in surovost vramoti. Z močjo pametne zakonodaje in pravičnega javnega vrednotenja pa omrežiti dejavnike razčlovečenja: lažno umetnost, tekmovalni šport in tekmovalni duh nasploh, razsebljajoče zabave, odzivanje ... Država mora ozvestiti kažipot za pravo stran življenja.

7. DRUŽBA MORA OZAVESTITI VZVIŠENO POSLANSTVO POLICISTOV IN ZDRAVNIKOV

Vsi moramo dojeti, da najvišje poslanstvo v družbi ustvarjajo tisti, ki neposredno ščitijo naša življenja in državno mejo – policisti – ter tisti, ki zdravijo obolenje – zdravniki. Čuvajem javnega reda in zdravnikom mora država zagotoviti najboljše pogoje dela in jim namenjati najvišjo spoštovitost. Sedenje stanje – družba časti tiste, pred katerimi nam policija lóti, z računom nagajevanja in z delovnimi pogoji so policaji ponižani z uvajanjem izrednih zakonitosti v zdravstvo država razprazuje svetost poklicev v zdravstvu in znižuje učinkovitost zdravnikov – je kazalec neozaveščenosti ali škodljivosti odklovalcev.

8. USTAVITI IZUMIRANJE SLOVENSKEGA PREBIVALSTVA

Tako kot drugi evropski narodi tudi Slovenci čedalje manj rojevajo. Rojevanje in nerogevanje pa sta vedno odraz počutja – volje do življenja ali stanja oziroma. Tako kot druga etična ljudstva so tudi Slovenci čedalje odtušnejši. S poudarjenim občutkom za pravičnost boleče doživljajo ropanje davkoplačovalskega denarja, uničevanje gospodarstva, krivice pri nagajevanju za opravljeno delo, nezvljivko zakonodajo, rahljanje pravne varnosti, vsprememajočo korupcijo, strahovlado javnega menenja in druge pojave, ki povzročajo množično revščino, strah ter občutek brezperspektivnosti. To stanje se dnevno pogloblja z nekontroliranim privajevanjem iz nezavitega sveta, vsiljevanjem življenjskega programa priselencev domačemu prebivalstvu, liganjem duhovnih odvisov prednikov, ogrožanjem življenja, nihanjem varnosti prebivalstva, z absurdnimi obremenitvami socialne blaginje, s spreminjanjem estetske podobe okolja. Slovenski človek, zdravorazumski človek čuti in dnevno opazuje spreminjanje genske in etične zasnove lastnega ljudstva. Človeška logika vsiljuje ugotovitve, da potekajo prozni zamenjave narodov – tudi slovenskega. K temu prav tako pripelje »moderna« obravnava družne oziroma spolnosti. O tem, da krepijo počenje podobe življenja, novi zakoni prelejo v izumrtje tiste, ki jim bodo sledili. Odklovalci morajo takoj ustaviti procese odmiranja slovenskega naroda. V nasprotnem so odmiranje podpisali. To pa je najhujša oblika zločina.

9. ZAKONODAJA MORA BITI ŽIVLJENJSKA

»Slaba zakoni so vprok mestu najhujšega zla« – je pred 2500 leti sporočil mlaček in državnik Soloni, ki je v razpadajoči državi v enem letu z močjo dobrih zakonov ustvaril pravično in vitalno družbo. Slovenska država mora razpisati zakone, ki temeljijo na duhovnem ustroju človeštva in zakonitostih narave (zakoni, ki ustrezajo le interesom vladajoče stranke, je zlo). Z močjo logičnih zakonov mora država ustvariti čednje, v katerem sleherni posameznik lahko dosega življenjski smisel. Ustaviti absurde procine globalizacije in prilagajanje višjega nižjemu, je temeljni pogoj. Ohranjanje duhovnih odvisov slovenskega ljudstva, slovenske bitnosti torej, brez simbolov, ki ne pripadajo zgodovinski izkušnji tega prostora, je naslednja nujnost. Izročanje podjetij, katerih koli ustanov in nacionalnih »bubačnih skrinj« tujcem – brutalno zanikanje miselne in etične opremljenosti slovenskega človeka – je treba takoj ustaviti. Z življenjskimi zakoni lahko država oblikuje stvarnost, ki državljanom vsiljuje ugotovitve: lastniku podjetja se ne splača rop; breždenje in parazitiranje na socialni blaginji se ne splača; graditi uspehi na amakivni pojavnosti se ne splača; zapor se ne splača; vdor v čišnico ali hišo ostarele ženske se ne splača; pranje denarja se ne splača; zloraba nepopolne zakonodaje se ne splača; neomejeno bogatenje se ne splača; naklepni odvzem življenja sočloveku pomeni odgovor lastnemu življenju. Sledenje ideji pravičnosti se ne splača; žveti od lastnega spolnokoristnega dela se ne splača; služba za dobro vseh se ne splača. Logični zakoni, ki krepijo voljo do življenja, so lahko kažipot Evrope, ki tudi umira zaradi absurde zakonodaje.

10. NAJ DRŽAVA SKRBI ZA DRŽAVLJANE – DRŽAVLJANI ZA DRŽAVO

Če država organizira življenje družbe tako, da se sleherni posameznik lahko življenjsko samousrešči, jo bodo državljanji doživljali kot svojo. Pogoj pa je premišljena nadgradnja družbene ureditve – pisanje novih zakonov in oblikovanje vrednostnega sistema, ki temeljijo na naravnih zakonitostih in duhovnem ustroju človeštva. S tem bi prišli do posredne organizacije življenja. Čekata sredi za vse dele – vsi del služijo za celoto!

IZDAVA
Ergatisarna 1, 2000 Maribor
t: 020 221 221, 221 221
www.izdava.si

ZGODOVINA

Kdo lahko zamahne z roko in gre mimo tega?

ROJSTVO

Kaj je smisel človeškega bivanja? Kako smisel vnašati v nesmisel, ki nas obdaja?

O življenjskih vprašanjih sta se v letih 1995 in 1996 veliko pogovarjala Simona Škerjanec in Anej Sam. V valovanju oduhovljenih čustev se je državna uradnica strinjala s pisateljem: stvarnost je treba spreminjati, vsakdanjik osmišljati.

Kljub vsem tehnologijam in novim medijem je umetnost – prava umetnost – še vedno najzanesljivejši vir spoznanja, najmočnejši dejavnik oduhovljenja in učlovečenja. Knjiga – prava knjiga – pa je najbolj dojemljiva oblika umetniškega izraza. In dejaven spodbujevalec krepitve mišljenja, plemenitenja našega bitja, samoizgrajevanja. Najtrdnjše oprijemališče.

Čeprav je ustvarjanje prave knjige najzahtevnejša naloga, sta se odločila za ustanovitev nevladne organizacije, ki bi v knjižni obliki pripravljala babičino skrinjo modrosti in lepote. In nekega jasnega popoldneva leta Gospodovega 1996 se je v škofjeloških hribih, na turistični kmetiji *Podmlačan*, ob izvirnih kmečkih dobrotah ustanovilo *Društvo Jasa* s sedežem v Ljubljani (polni naziv: *Društvo za ekološke in kulturološke dejavnosti Jasa*). *Jasa* kot jasnina (ko stopimo iz temne gozdne goščave in se najdemo na jasnem) – kot odprtost. Odprtost do sveta, odprtost do sebe in sveta, odprtost sebe do sebe. Prva predsednica je bila Simona Škerjanec.

... in stopili smo na jaso!

PRVA KNJIGA

Leto dni po ustanovitvi *Jase* se je v rokah številnih bralcev znašla knjiga *Pikapolonica na prašni cesti*. Urednik Anej Sam in predsednica Simona Škerjanec sta se odločila, da bo prvi poseg namenjen ekologiji. Vendar ne na običajen način – s statističnimi podatki opozarjati na neželeno stanje –, temveč z močjo dobre literature. Avtorji – Neža Maurer, Tone Pavček, Bina Štampe Žmavc, Marjan Tomšič ... – so se vživeli v stanje raznih živih bitij (otroci, gozdne živali, drevo, rečne živali, cvetlica ...), ki trpijo ali umirajo zaradi nesmiselnih posegov človeka v naravo. Ob branju umetniške pripovedi se bralec poistoveti z junaki in podoživlja njihovo stanje. To sproža čustvene in miselne procese (veselje, srd, iskanje rešitve ...), zapušča odtise v duši in zavesti bralca. Sooblikuje človeka.

Knjiga je bila izjemno dobro sprejeta. Vsa pomembnejša občila so obveščala o izidu, osnovnošolske učiteljice pa je spodbudila k raznim aktivnostim z učenci na področju ekološkega ozaveščanja. Doživela je več ponatisov – skoraj četrto stoletja po izidu je še vedno enako iskana.

Naj knjige meseca

Dragica Haramija
Pedagoška fakulteta Maribor

Pikapolonica na prašni cesti
Ljubljana: Ekološko-kulturološko društvo Jasa, 1999, 2004.

V knjigi z naslovom *Pikapolonica na prašni cesti* je zbranih dvanajst sodobnih umetnih pravljic dvanajstih sodobnih ustvarjalcev, ki jih je ilustrirala Marija Prelog, predgovor s pojasnili o nastanku knjige pa je prispeval Anej Sam. Temeljna skupna točka pravljic je njihova tema: EKOLOGIJA. Pravljice opozarjajo na neumno človekovo ravnanje z naravo in spodbujajo k spoštovanju čistega planeta Zemlja. Pravljice za knjigo so prispevali: Neža Maurer (*Zvesti jazbec*), Tone Pavček (*Deček gre za soncem*), Bina Štampe Žmavc (*Vejak*), Marjan Tomšič (*Starec in reka*), Matea Reba (*Maline*), Milan Vincetič (*Santa Angelika*), Sonja Cvjetinović (*Slavček*), Predrag Raos (*Zgodba o mavrici*), Majda Koren (*Podstrešna zgodba*), Pero Kvesić (*Sreča žalostnega zmaja*), Ana Hafner (*Sijoče kraljestvo*), Besim Spahić (*Žalostna rožica Amo*). V pravljicah najdemo – kot se to zanje prav spodobi – pravljčna bitja, na primer zmaja, hudobno in dobro čarovnico, skrate, vile, palčke, vampirja, duhca in okostnjaka, med liki pa se pojavljajo tudi živali in ljudje. In o čem nam pripovedujejo vsi ti literarni liki? O tem, da sreče ne moremo kupiti z denarjem, da je ljubezen pomembnejša od vsega, da je vedno potrebno zasledovati cilj, ki smo si ga zastavili, da se je za obstoj neokrnjene narave vredno boriti, da mavrice občudujejo otroke in otroci imajo radi mavrice, da je žalostna rožica Amo opozorilo vsem ljudem, da je potrebno za naravo skrbeti.

Prva knjiga in – »naj knjiga«

Naš gost

Simona Škerjanec je predsednica
ekološko-kulturološkega društva Jasa.

Pikapolonica na prašni cesti

Ko se vsi veliki računi izkažejo za napačne, ko nam tudi filozofi nimajo česa povedati, je dobro prisluhniti naključnemu ščehetu ptic. Tako nekako je

in onesnaževanja, so napisali Neža Maurer, Tone Pavček, Bina Štampe Žmavc, Marjan Tomšič, Milan Vincetič, Matea Reba, Besim Spahić ... S čudovitimi

APELI JAVNOSTI

Vsak misleči posameznik premišlja o poslanstvu knjige. Genialni mislec Arthur Schopenhauer je svojčas zapisal: »Bila bi neprecenljiva korist, če bi imeli malo knjig, toda izvrstnih ... Pogoji, da bi prebrali tisto, kar je dobro, je, da ne beremo tistega, kar je nesmiselno: življenje je kratko, čas in moč pa omejena.« Tudi Cankar je opozarjal: »Boljše je, da ljudje ničesar nečitajo, kakor da si kvarijo še nerazviti okusi.« Zato v *Jasi* nismo načrtovali veliko naslovov.

Od začetka skušamo zagotoviti knjigo z razlogom, ki zagotavlja presežek. Še naprej pa se ukvarjati s prejšnjo – nenehno jo uvajati v življenje. Podpirati jo tudi z drugimi aktivnostmi. Od začetka smo pripravljali časopisne prispevke na sledi sporočil naših knjig in jih ponujali v objavo časopisom. Tako so plemenitilna sporočila prišla do tistih, ki še niso imeli v rokah knjige – tukaj objavljamo dva značilna. Nekaj let so ta sporočila kot apele javnosti objavljali vsi pomembnejši časopisi. Zaradi našega urednika, ki je vztrajen kritik medijev, so časopisni uredniki začeli odklanjati te objave. Škoda za vse, predvsem za prihajajoče generacije. V nadaljevanju smo izvajali druge aktivnosti z istim namenom.

Naravo je treba vzeti za voditeljico – opozoril je že antični mislec Seneka.

O krogotoku narave

Z vsakim novim kvadratnim metrom asfalta in posekanim drevesom bo topleje, pitne vode in kisika pa manj

„Na slepo je posegel človek v neznano življenje in je bil ubijalec,“ je zapisal Cankar v zgodbi o „udomačeni“ sovi (Moja njiva). Človek od nekdaj posega v neznano življenje pripadnikov drugih živalskih in rastlinskih vrst, da bi si – tako misli – izboljšal življenje. Lepo „oblečenim“ živalim „obleko“ ugrablja, zelenice z asfaltom prekriva, rečne tokove in poti vetra spremeni, nov obraz Zemlji upodablja. Človek je pri tem nezmožen dojeti, da si, ubijajoč drevesa in živali, koplje lastni grob. Namreč, svet je ustvarjen kot funkcionalna enotnost življenjske skupnosti (rastline in živali) in

živi skozi kroženje materije in pretok energije. Sprememba dela tega sistema povzroči spremembo celote. In ko človek v „izboljševanju“ življenja prestopi neko mejo, se sooči z nedojemljivim „uporom“ narave (gre za neusklajeno funkcioniranje ekosistema).

Izrazitejši „upor“ narave človek doživlja zadnja leta. Pri isti „volji“ sonca so temperature na Zemlji vse višje, posledice vročine hujše in hujše. Pravilno razporejena bi količina vode, ki dospe na lica Zemlje, napojila vsa živa bitja. Toda ne – tako rastline kot živali umirajo od žeje in se dušijo v poplavih. Tiste, ki preživijo sušo in nalive, čakajo požari, toča in vetrolomi. In bivanje na Zemlji, ki bi lahko čarovnija bilo, v trpljenje se je spremenilo.

Našemu planetu je bila količina sončne svetlobe „dodeljena“ v času, ko ni bilo

asfalta in je bilo veliko več gozdov. Z vsakim novim kvadratnim metrom asfalta in posekanim drevesom bo – pri istem razdajanju Sonca – topleje. Pitne vode in kisika bo manj. V nekem trenutku – znanstveniki so ugotovili, da ni daleč – ju bo zmanjkalo. Ob posekanju enega drevesa (zaradi počitniške hiše ali tiskanja reklamnega prospekta, vseeno) bi vsak posameznik moral vedeti, da neposredno prispeva k razvrednotenju življenja sebi in sodobnikom ter k odvzemanju življenja svojim potomcem. Posegajoč v življenja živali pa upočasnjuje ali blokira lastne procese preobrazbe, skozi katere bi dojel lepoto krogotoka narave in višje življenjske intenzitete nasploh.

Za Slovensko ekološko-kulturološko društvo Jasa: Anej Sam

»Turistične« muce

Modra ženska – imenovala se je Marguerite Yourcenar – je svojčas zapisala: »Ko se vsi resni izračuni izkažejo za napačne, ko niti filozofi nimajo več ničesar, kar bi nam povedali, je dovoljeno obračanje k slučajnemu ščebetanju ptic in daljnemu ravnotežju zvezd.«

Megleno čuteč, da »nekaj neštima« (vse imam, a duša je tako čemerna), si sodobni človek izmišlja velike projekte in mrzlično hiti k zastavljenemu cilju. Zelenih jas s svobodnimi živalmi, teh redkih naših vezi z jedrom Univerzuma, v tej naglici niti ne opazi. In ko na zastavljeni cilj pride, nič ne vidi – razen novega cilja.

Tudi na poletne počitnice evforično drvi in od njih veliko pričakuje. Lastno uspešnost bo tudi tam potrdil in zbral novo energijo za nove »velike« cilje. Zanesen z lastno pomembnostjo in velikimi načrti ne bo opazil nekega trpečega bitjeca, ki bi mu lahko pomagalo doseči življenjski smisel. Da, neki pripadnik naše vrste je nekoč na počitnice prišel z mucem. In ko se mu je nenačrtovano ponudila priložnost, da obiše še neko prestižno počivališče v drugi deželi, mu je bil muc odveč. Pustil ga je na obali. Tako so nastale »turistične« muce. Tri mesece živijo od nežnosti tistih, ki so tam brez velikih načrtov, in

devet mesecev neslišno umirajo od lakote. Če bi nahranil in pobožal to čisto bitje, se potopil v toplino njegovega pogleda, bi človek spoznal najvišjo sintezo nežnosti in potrpežljivosti, hvaležnosti in samospoštovanja. Nenavadna svetloba bi mu obsijala srce in um. Potem bi odkril pozabljeno skrivnost ščebeta ptic in zaznamoval ravnotežje zvezd. Odkril bi večne kažipote v labirintu življenja. Ker tega ni storil, ga čaka neprijetno spoznanje: izračuni so napačni. Denar ne prinaša notranje svetlobe, niti ne podaljšuje človeškega trajanja. Brema je težko – kažipota ne najde.

Tisti, ki se na življenje spoznajo, ne bodo hiteli na počitnice. V miru bodo poskrbeli za rastlinice in živali, ki so od njih odvisne – vedo, da je bolečina tistih, ki molčeče ljubijo, kot morje globoka, kot nebo visoka. Mimogrede bodo nahranili nekega nikogaršnjega muca, pozdravili štokrlo, ki je gnezдила na nekem telefonskem drogu, srečali lastni obraz v gorskem potoku in v čistem gozdu s svobodnimi živalmi spoznavali čarovnijo življenja. Na počitnice, kot vsepovsod, bodo prišli tiho (višji človek se drži zadaj) in vsak dan bistrili neposredno čutenje sebe. Skrb za nedolžna bitja, ki trpijo, bo zvišala moč čutenja življenja. Njihove oči bodo še naprej žarele.

TANJA DOKLER
Ekološko-kulturološko
društvo Jasa

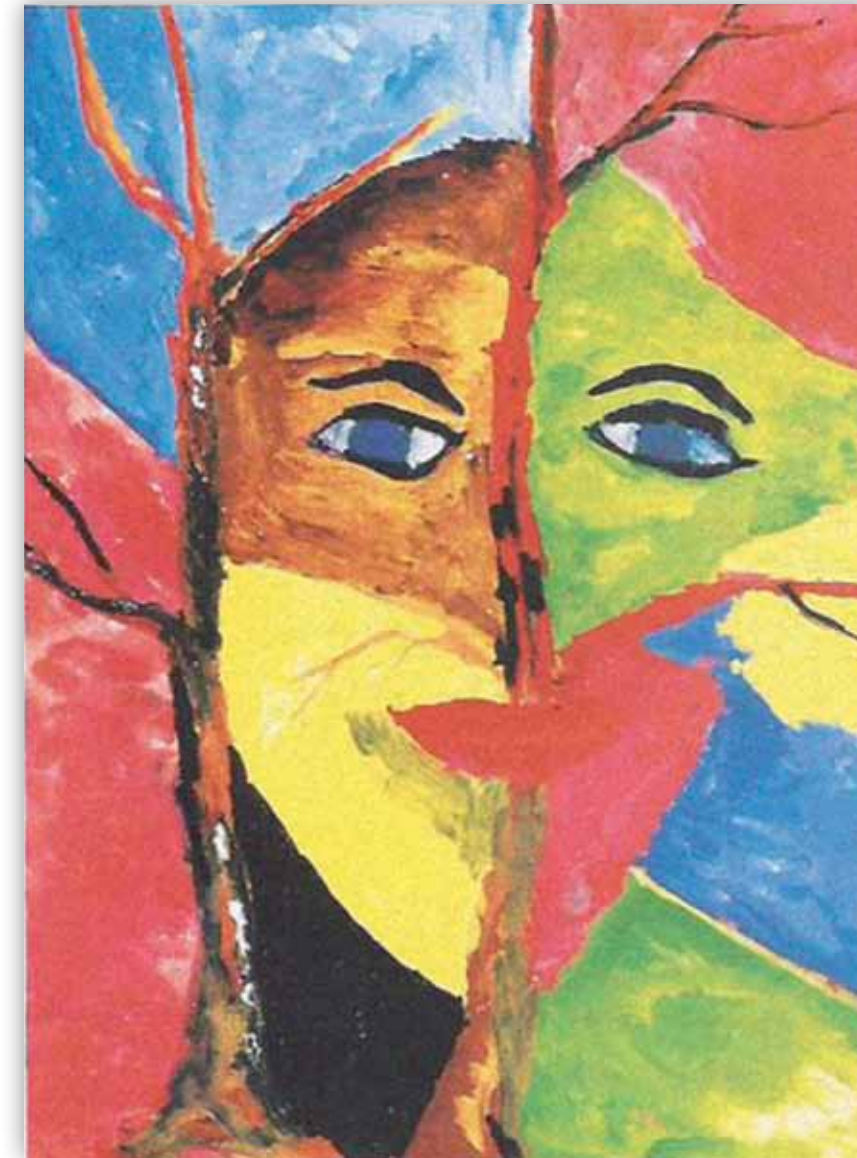
Tudi s srcem je treba opazovati svet.

POZORNOST DRUGAČNIM

Po častivrednem rojstvu *Pikapolonice na prašni cesti* smo dobili več ponudb tudi uveljavljenih avtorjev za izdajo novih knjig. Nismo hiteli – ukvarjali smo se z uvajanjem v življenje prve knjige in z drugimi oblikami osmišljanja življenja. Leto dni kasneje je novi predsednik (vmes se je Simona Škerjanec zaradi poklicnih obveznosti oddaljila od *Jase*, vodenje pa prepustila soustanovitelju Aneju Samu) sprejel v objavo rokopis neznane avtorice Jožice Simončič. Gre za izjemno nadarjeno in humanistično naravnano, vendar zelo samozatajevano žensko – kot otrok v Brestanici, učenka v Senovem, od leta 1956 pa je živel v Sisku –, vse življenje pa se je s pisanjem odzivala na življenjske izzive. Tako je nastal razkošen opus ljubezenske, domoljubne, ekološke in haiku poezije ter dnevniških zapisov. Stvaritve je v objavo ponudila le nam, potem ko je prebrala *Pikapolonico na prašni cesti*. V skromni izdaji (suveren pri pripravljanju knjig je Anej Sam povsem nespreten pri zagotavljanju denarja) smo objavili izbor ekološko ozaveščajoče poezije v dvogovoru z ilustracijami slikarke Mire Uršič pod naslovom *Ravnovesja*.

V pravem trenutku, takoj po izidu prve knjige (preden bi v ustvarjalnem lebdenju Aneja Sama *Jasa* bankrotirala), je k nam pristopila študentka drugega letnika filozofije Mateja Jamnik. Glede poslanstva knjige je bila s predsednikom povsem uglasena. Takoj sta ugotovila, da še nihče v knjižni obliki ni celovito opozoril na izvrstne talente in možno posebno družbeno koristnost oseb, ki jih imamo za prizadete (duševno in telesno). Leto dni sta obiskovala šole za otroke s posebnimi potrebami, centre za usposabljanje, delo in varstvo ter domove za ostarele. Zbrane duhovne stvaritve – v besednem in likovnem izrazu –, s katerimi se ti sobivajoči odzivajo na življenje, so dragocene. So dramatične in streznitvene, izročene pa kot umetniške stvaritve. Tako je leta 1999 *Jasa* prebivalstvu izročila knjigo *Sijaj drugačnosti*. Na to posebnost opozarja tudi strokovni ocenjevalec, pisatelj in dolgoletni urednik otroških in mladinskih programov *Televizije Slovenije* Milan Dekleva: »Sijaj drugačnosti je knjiga, ki me uči spoštovanja do Drugih in Drugačnih. Ti so s tem, da so Drugi in Drugačni – če sem to pripravljen priznati ali ne, če si to želim ali ne – več od mene.« (več na zadnji platnici knjige).

Od tistih, ki jih imamo za duševno in telesno prizadete (genialni Huxley je svojčas zapisal, da »so edine zares brezupne žrtve duševnih bolezni tisti, ki se zdijo povsem normalni«), smo slišali, da smo s to knjigo zanje naredili več kot država in vsi donatorji skupaj.

Valter Cerkenik: Paradoks (tempera)

Kdo je pravzaprav žrtev duševnih bolezni? (iz knjige *Sijaj drugačnosti*)

KULTURA OBLAČENJA

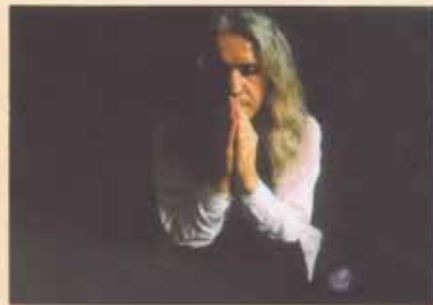
Po izidu knjige *Sijaj drugačnosti* si je predsednik Anej Sam vzel nekaj časa za pisanje. Vrnil se je k fenomenu oblačenja in mode – področju, na katerem je že slovel kot prvo pero na območju prejšnje skupne države. Leta 2000 je bila rojena in takoj je živahno zaživela knjiga *Oblačenje*. Zmagoslavno hojo na tem področju je še odločneje nadaljevala šest let kasneje, likovno prenovljena in vsebinsko izpopolnjena, pod naslovom *Oblačenje in moda*. Ves čas ima visoko branost, znašla se je na raznih bralnih seznamih, citirana pa je v številnih diplomskih nalogah.

"Na njemu lasten in značilen način avtor spregovori o obleki in vsem, kar je neizogibno povezano z njo. Svoja razmišljanja o smiselnosti obleke, o pojmu mode, upoštevajoč vse sociološke vzgibe, je strnil v petih poglavjih. V njih na lahkoten in berljiv način začne svojo pripoved z biblijsko zgodbo o Adamu in Evi, njenem izvirnem grehu, o prvemu človeku danem kostumu in izgonu iz raja. Tako bi nekako simbolično lahko rekli, da nas z zgodbo popelje od A do Ž ... V knjigi s kulturno-zgodovinskega stališča vidim smiselno novost."

(Iz strokovne ocene umetnostne zgodovinarke
mag. Andreje Vrišer, kustosinje Pokrajinskega muzeja v Mariboru)

"Ta razmislek ima svojo vrednost prav v tem posredovanju med resnobnostjo teorije in razuzdanostjo modne prakse, sega torej med globino in površino ...; eseji so poskus razmišljanja o nekem fenomenu, na ravni, na kateri se ta fenomen dejansko pojavlja. Po svoji zasnovi in usmeritvi je knjiga inovacija na slovenskem knjižnem trgu."

(Iz strokovne ocene filozofa estetologa
dr. Leva Krefta, profesorja na Filozofski fakulteti v Ljubljani)

Ob izidu prve knjige Aneja Sama *Govorica obleke* (izšla je v Zagrebu 1986, pod naslovom *Govor odječe*) je nek kritik rekel: "Ta knjiga je kot grmenje – neprijetno jo je poslušati, toda potem je zrak čistejši in nebo jasnejše." Zato so tisti, ki se bolje znajdejo v zamegljeni stvarnosti brez kompasa, storili vse, da knjiga ne bi zaživela. Ker v sami knjigi niso našli slabosti, s katero bi jo omtivčili, so poskušali razgra-

Tudi Ministrstvo za kulturo je priznalo: knjiga *Oblačenje in moda* je vredna podpore.

Sporočilo knjige *Oblačenje* je avtor spretno prevedel v pravljico govorico, dojemljivo otrokom, in leta 2001 smo dobili knjigo *Tudi otroci se oblačijo*. Brezčasno slikanico, še naprej iskano, smo deset let kasneje likovno in vsebinsko izpopolnili ter izročili otrokom pod naslovom *Otroci in moda*.

Z razvojnopsihološkega vidika je knjiga izziv za otrokovo mišljenje in doživljanje, saj avtor vsakdanjo in realistično vsebino vplete v preteklost, sedanjost in prihodnost ter jo v pravšnji meri obarva z domišljijo ... Knjigo toplo priporočam v branje vsem mladim bralcem, in to zlasti v razvojnem obdobju, ko razvijajo podobo o sebi in koncept razumevanja drugih.

prof. dr. Ljubica Marjanovič Umek,
strokovnjakinja za razvojno psihologijo

Kot drugo pa gre omeniti tudi literarno vrednost teksta, ki s poetičnostjo, rahločutnostjo, in milino daleč presega zgolj izobraževalni in vzgojni namen slikanice. V teh dimenzijah se delo Aneja Sama priključuje tistemu najboljšemu v tradiciji slovenskih slikanic za otroke.

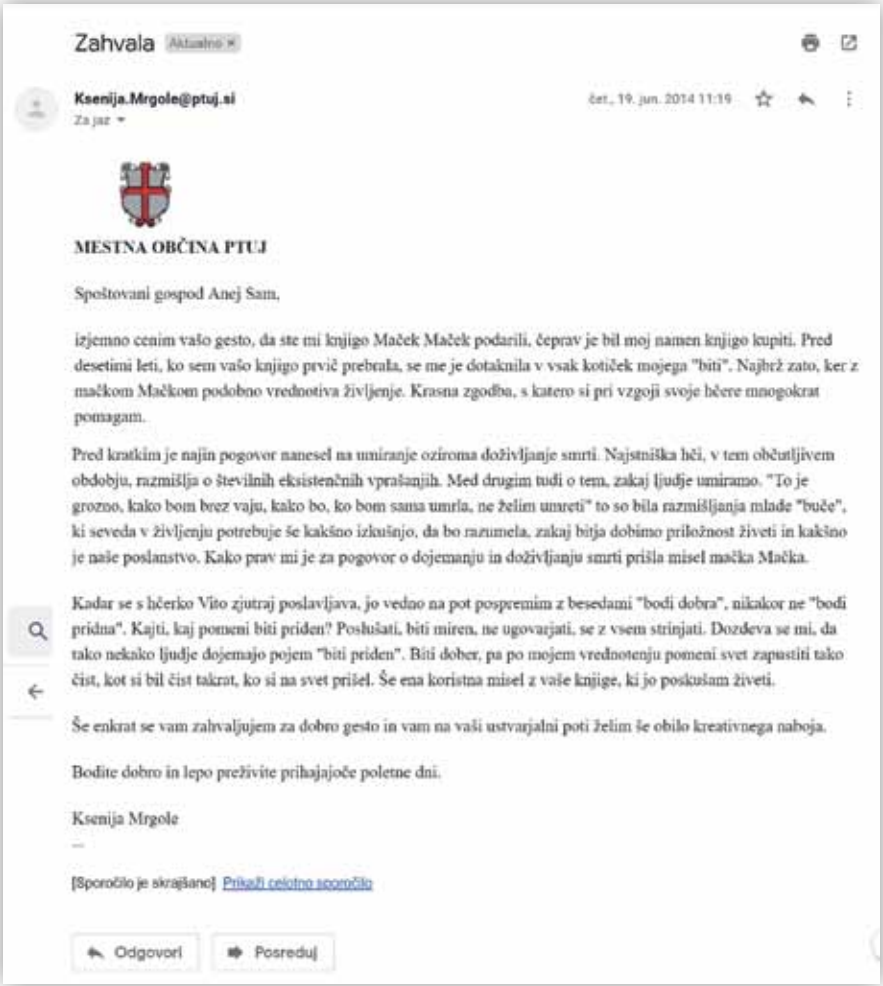
prof. dr. Vesna Godina, strokovnjakinja
za socialno in kulturno antropologijo

Končno logična beseda o oblačenju – smo slišali nešteto krat.

BISTVO

Tako kot s *Pikapolonico na prašni cesti* pomagamo razumeti pomen skrbi za naravo nasploh, smo leta 2002 pripravili knjigo, s katero mehčamo odnos do živali. Tudi knjigo *Metulj na dežju* je ustvarilo več avtorjev, ki doživljajo lepi krogotok narave. S prihodom mlade filozofinje, prežarjene z dobroto, Mateje Jamnik, je *Jasa* pridobila novo gonilno silo. Tako si je predsednik lažje zagotavljal čas za uredniško in avtorsko delo. Tako smo leta 2003 dobili pravljični roman *Maček Maček*, ki je takoj po izidu vzvaloval čustva kritike, pedagoške stroke in številnih bralcev (objavljamo značilen odziv bralke in oceno iz *Delove* priloge *Književni listi*).

Najvišje priznanje

OCENE IN (V)POGLEDI

Barbara Hanuš

O mačku, ki je želel spreminjati svet

Anej Sam
Maček Maček
Jasa, zbirka Onežimo svet, 2003, Ljubljana, 74 str.

V knjigi *Maček Maček* besedilo Aneja Sama dopolnjujejo črno-bele umetniške podobe mačk, ki so jih ustvarili različni avtorji, prevladuje Theophile - Alexandre Steinlen. Mačkova življenjska zgodba razkriva spoznanja o svetu in našem mestu v njem. Pripovedi bodo prisluhnili tudi otroci, čeprav bi delo težko uvrstili med mladinsko literaturo, to je knjiga za bralce vseh starosti.

Theophile - Alexandre Steinlen: ilustracija iz knjige *Maček Maček*

Maček, ki ga na dolgem potovanju spremljamo od njegovega prvega samostojnega prehoda po okolici, je nekaj posebnega. Mama mu že takoj pove, da bo vsak dan odkrival nove poti in prestajal nove preizkušnje. Naroča mu, da mora s sveta oditi tak, kakršen je prišel. Prišel pa je čist. Maček Maček je drugačen od drugih. Živali spoznavajo, da niso še nikoli videli takšne mehko in skladnosti gibov, takšnega plamena v očeh. Povsod, kamor pride, izžareva svojo energijo, zato ga preganjajo. Bojijo se, da želi spremeniti obnašanje vsega mačjega rodu. Z vsemi svojimi dejanji sporoča, kako pomembna je svoboda, najpomembnejše pa je biti maček. Zaveda se, da so mačke pretrgale že preveč nití, ki jih povezujejo z naravo. Na dolgem popotovanju je maček Maček spoznal, da niso vse mačke njegovi prijatelji in da niso vse druge živali njegovi sovražniki.

Mačji svet je prispodoba človeškega sveta. Poznamo več priljubljenih literarnih del, v katerih živali razlagajo svoj pogled na svet in razkrivajo zakonitosti življenja. Taki sta npr. deli Jonatan Livingston Galeb R. Bacha in Divji konj B. Prosenjaka. Vse živali poudarjajo, da moraš spoštovati to, kar je narava zapisala v srce. Le tako živiš pravo življenje. A. Sam opisuje življenje mačka in tako sporoča svoje življenjske nazore. Spregovori tudi o ljubezni in ljubosumnosti, o samoti (=V samoti lahko pokličeš na pogovor samega sebe.), o varovanju narave in o pomenu sožitja z njo. Sporočilo ljudem je, da z zatiranjem katere koli naravne lastnosti postanemo nesposobni za življenje. In naša duša postaja siromašna.

Spremni besedi sta napisala Neža Maurer in Milan Dekleva. N. Maurer zgodbo imenuje alegorija in ugotavlja, da A. Sam govori o mačkah, prav tako pa bi lahko govoril o katerikoli razumni živali ali človeku. M. Dekleva zgodbo imenuje prilika o iskanju življenjske poti. O zgodbi razmišlja kot o moraliteti. Sprašuje se, ali je mogoče komurkoli pokazati pot. Maček Maček je s svojim popotovanjem dokazal, da je pomembno vztrajati na svoji poti, biti odprt in storiti kaj za svojo svobodo. Tovrstna literatura pa ima v sodobnem času veliko navdušenih bralcev.

POSEBNA KNJIGA, PA ŠE BREZPLAČNO

Štancajoč knjige zaradi neknjižnih razlogov (zaslužek, razširjanje različnih nazorov, slava ...) številni založniki odvrčajo ljudi od knjig. In dobra knjiga čedalje težje pride do bralca. Zato je v našem delovanju od začetka tudi prizadevanje po brezplačnem ciljnem zagotavljanju naših knjig. Čeprav smo se komaj prebijali, smo do leta 2006 vsem srednjim šolam zagotovili izvod knjige *Oblačenje in moda*, društvom, ki resnično skrbijo za trpeče živali, pa knjigo, ki krepi takšna hotenja.

JASA

From: "Vasilija Rupnik" <vasilija.rupnik@guest.arnes.si>
To: <društvo.jasa@siol.net>
Sent: 14. december 2006 14:33
Subject: mnenje

TEhiški šolski center
Tehniška gimnazija
Cakarjeva 10
5000 Nova Gorica

Pozdravljeni!

Oglašam se v zvezi s podarjeno knjigo *Oblačenje in moda*. Hvala, ker ste nam jo poslali v dar

Kot knjižničarka bom povedala svoje mnenje. Šolska knjižnica je namenjena v prvi vrsti dijakom, ti pa se kar veliko ukvarjajo z oblačenjem, različnimi stili oblačenja, na sebi preizkušajo vse mogoče in nemogoče ... zato je taka knjiga dobrodošla, saj ubesedi tisto, kar se v njih samih dogaja.

Hvala in lepo pozdravljeni,

Vasilija Rupnik - šolska knjižničarka

DRUŠTVO PROTI MUČENJU ŽIVALI
K O R O Š K E
Dobja vas 21
2390 Ravne na Koroškem
tel.: 041 607 218

Datum: 4. 05. 2004

DRUŠTVO JASA
JAKOPIČEVA 10
spoštovan ANEJ SAM
1000 LJUBLJANA

ZADEVA: zahvala za pomoč

V imenu prezrtih, odrinjenih, zavrnjenih, izgubljenih, pozabljenih, trpinčenih, lačnih, predvsem pa za večino ljudi nezaželenih živali, se Vam iskreno zahvaljujemo za vašo cenjeno pomoč, ki ste nam jo namenili v obliki čudovitih knjig v vrednosti 30.000 SIT.

Razdelili smo jih in jih še bomo po vrtcih, osnovnih in srednjih šolah Koroške in sicer tistim, ki se odzivajo na naše pobude in v svoje delo vnašajo teme dobrobiti živali na kakršenkoli način.

Denar, ki ste ga nam prihranili bo izključno namenjen za pomoč in lepše življenje živali, ki jih hladni, hudobni, brezsrčni, nevedni, primitivni, neodgovorni... ljudje trpinčijo, stradajo, zavrnejo, izgubijo ali pozabijo nanje.

Upam, da bomo skupaj ustvarjali lepši in prijaznejši svet.

Prijazen pozdrav vsem.

za DPMŽ KOROŠKE
predsednica
Suzana VODNJOV, prof.

NI VPRAŠANJE,
ALI RAZMIŠLJAJO,
ALI GOVORJO,
VPRAŠANJE JE ALI TRPIJO.

OKROG JASE PRVI KROG UMETNIKOV

O lepotah Slovenije je nešteto prospektov, brošur, veliko tudi oknjiženih besedil in fotografij. Le ena pa je estetska podoba Slovenije skozi umetniško doživetje številnih literatov in slikarjev – naša knjiga *Žuborenje Slovenije* iz leta 2004.

PRIPOROČENO

Oda življenju, oda Sloveniji

kaj zbirka 60 literarnih prispevkov in reprodukcij 30 likovnih ustvarjalcev *Žuborenje Slovenije*
uredila in spremno besedo napisala Anej Sam in Tatjana Pregl Kobe

»Ogledalo naše civilizacijske drž« ali »mala šola etike« (kot so zapisali ocenjevalci) je naša knjiga *Kresnica na dlani* iz leta 2006. Tudi v tem primeru so ustvarjalci prvi krog slovenskih literatov in slikarjev. V tem letu je bil predsednik posebej ustvarjalno navdihnjen. Rezultat: modrostna knjiga za mlade bralce *Zgodba o knjigi* ali knjiga za »kultiviranje srca«, kot je v predgovoru zapisal pesnik Milan Dekleva.

Po desetih letih je tudi država opazila splošno koristnost našega delovanja in nam prek Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zagotovila status društva, ki deluje v javnem interesu (odločba št. JR 026–234/96).

Pri obdarovanju se
spomnimo na Cervantesa:
»Ko daruješ, pamet
potrebuješ!«

EVANGELIJ EKOLOGIJE

Leta 2007 smo osmislili dvoletni projekt *Onežimo svet* z namenom ozaveščanja otrok o pomenu sonca, vode, vetra in lesne biomase kot nepotrošljivih virov energije in krepitve nežnejšega odnosa do narave nasploh. Knjigi *Pikapolonica na prašni cesti* smo dodali didaktična navodila za učitelje in jo izročili vsem osnovnim ekošolam, mentorje zaprosili, naj učenci berejo, premišljajo in občutke izražajo z besednimi in likovnimi prispevki, mi pa bomo vse pregledali, pripravili potujočo razstavo in odraslim, predvsem odločevalcem, potrkali na vest. Akcijo je podprlo *Ministrstvo za okolje in prostor*. Sodelovanje je sprejelo 206 šol, učenci pa so nam izročili 1317 prispevkov (črtice, pesmi, plakati, risbe, slike, ekohiške, vetrnice ...). Branje, ustvarjanje, pregled gradiva, priprava razstave, priprava in tisk brošure *Onežimo svet* – trajalo je dve leti.

Stvaritve otrok so bile osnova (prvo poglavje) tudi za knjigo *Zemlja ima srce*, ki je izšla 2009. Čustveno močnemu in opominjajočemu prvemu poglavju smo zagotovili znanstveno osvetlitev vseh področij ekologije (drugo poglavje), pomen knjige pri ekološkem ozaveščanju (tretje poglavje) in večne resnice o bitju narave (četrto poglavje). Tako smo lahko ponudili svojevrsten priročnik ekologije v očarljivi obliki.

Ugotovili smo številne koristnosti te akcije in bralno-ustvarjalni natečaji so postali pomemben del našega delovanja.

Povsod smo nežili svet – tudi v Galeriji Kostak v Krškem.

NEŽA MAURER ZA OTROKE

Čedalje bolj smo plodoviti. V letu 2008 smo mladim bralcem ponudili slikanico *Ti si moje srce*, ki zapušča neizbrisljive sledi. Pa še precej nenavadno knjigo *Sonce v brlogu*. S to knjigo je častivredna skupina literatov in ilustratorjev pomagala otrokom (in odraslim) dojeti pomen bivalnega prostora pri osmišljanju življenja.

Poslovno in splošno koristnost sodelovanja z nami so prepoznali številni gospodarski subjekti. Ob poslovni koristi podjetju s tovrstnim sodelovanjem zagotavljamo možnost obdarovanja prebivalstva z babičino skrinjo modrosti in lepote.

Za nežnejši svet

V društvu Jasa, nevladni organizaciji, ki med drugim opozarja na pomen skrbi za naravo, so v zadnjem šolskem letu izvajali ekološko-izobraževalni natečaj *Onežimo svet*. Namen je bil, otroke ozavestiti o pomenu obnovljivih virov energije, kot so sonce, voda, veter in lesna biomasa. Rezultati projekta, ki so ga izvajali skupaj z ministrstvom za okolje in prostor in v katerem je sodelovalo okrog 1300 otrok, so zdaj na ogled v galeriji Komunalnega podjetja Kostak v Krškem. Žal so lahko razstavili le del iz tega veličastnega opusa slik, risb, pesmi in proznih zapisov (niso izbirali najboljših, ker so zanje vsi najboljši), a kljub temu bo ogled za vsakega odraslega srečanje s pristnim in pristrčnim otroškim razmišljanjem ter priložnost za razmislek o lastnem ravnanju. **R. H.**

Neža Maurer TI SI MOJE SRCE

Knjiga z naslovom *Ti si moje srce* je dvogovor avtorice umetniške besede Neže Maurer in ilustracij Maje Šubic. Medsebojno dopolnjevanje besedila in ilustracij omogoča zaokroženo dojemanje različnih situacij v življenju in predvsem občutij, ki se nam ob njih porajajo, ter vodi k nadaljnjemu razmišljanju o sebi. Neža Maurer nas z uvodnim razmišljanjem o srcu, ki se na fizični ravni izjemno malo razlikuje ne le od človeka do človeka, ampak tudi pri drugih živih bitjih, popelje do globljega razmišljanja na ravni zavesti srca in njegove duhovne poti. V nadaljevanju spretno spregovori tudi o drugih pojavih, kot so dihanje, vid, bolezen, žalost in zdrava prehrana, o razmerju med delom in zabavo, žeji in suši ter ustrahovanju in konča tako, kot je začela – s srcem, a tokrat z njegovo drugo razsežnostjo, z ljubeznijo do sebe, bližnjih, vseh, pa tudi, ali še posebej, do naše Zemlje. Knjiga daje obilo možnosti tudi za razgovor z otroki na poti njihovega razvoja in odkrivanja sveta. Knjigo je v zbirki *Onežimo svet* izdalo društvo Jaso.

F. ŽUMER

zaveščanja. Na področju sodelovanja otrok z uporabniki

NOVICA

NOVICA

Sodelovanje z društvom Jaso

Posebej posebnost obliko sodelovanja smo v iztekajočem se letu uredili z društvom Jaso. Ta nevladna organizacija je namreč izdala originalno knjižno zbirko *Onežimo svet*, ki je postala knjižna. Kot poseben spoj dobre literature, poučevosti in valdivnega videa so nekateri knjige in te zbirke (*Pikapolonica na prašni cesti*, *Krasica na dani*, *Zgodbe o knjigi*, *Ti si moje srce*, *Zemlja ima srce* ...) vgrajene v naše procese in so na različnih priporočilih seznanili posetnih knjiž. Ker imajo te knjige brašče - učeči se otroci in mladostniki ter učitelji in šolski stafi -, ki nam berejo kumercialne časopise (naklade pa so primerljive), smo jih nagovorili skozi sodelovanje z Jaso. V knjigah *Ti si moje srce* (prva življenjska popotnica za otroke), *Sonce v brlogu* (skoraj literarne pripovedi ozaveščanje pomena bivalnega prostora) in *Zemlja ima srce* (najboljšeje ozaveščanje pomena narave), smo objavili za mladostnike primerna sporočila o pomenu Zelene energije.

Zavedanje, da smo ob koristnosti za podjetje s tem sodelovanjem pripravi tudi k obsežnejši koristnosti – razširjanje pomembnih sporočil zbirke *Onežimo svet*, zagotavlja posebej prijeten občutek. Zato bomo sodelovanje s nevladno organizacijo Jaso z veseljem nadaljevali.

Violeta Dgl

Uspešni gospodarstveniki so razumeli. S podporo naši knjigi si zagotavljajo dodatno naklonjenost prebivalstva – sodelovanje z nami se splača.

NEŽA MAURER ZA VSE GENERACIJE

Ob uvajanju v življenje knjige *Zemlja ima srce* smo leta 2009 izvajali izobraževalni natečaj *Svoboda na izpitu*. Učenci številnih šol po vsej Sloveniji so premišljevali o svobodi. Vživljali so se v vsakdanjik otrok, ki odraščajo v vojnih razmerah, in o mejah svobode. Je moja svoboda neomejena ali je omejena s potrebami in svobodo sobivajočih? S temi premišljanji so otroci ustvarili prvo poglavje knjige *Svoboda na izpitu*, ki je prišla na svet leta 2010. Iste dileme so bistrili pisatelji: Neža Maurer, Marjan Tomšič, Milan Vincetič, Tatjana Kokalj, gost iz Beograda Ljubivoje Ršumović ... (drugo poglavje) ter misleci: Spomenka Hribar, Marjan Šimenc, Dean Komel ... (tretje poglavje). Knjiga vsebuje tudi *Deklaracijo o otrokovih pravicah* s komentarji Toneta Partljiča.

V letu 2010 smo se na najimenitnejši način oddolžili pesnici naroda in naši zvesti avtorici Neži Maurer. V razkošni in likovno dovršeni knjigi *Nežina steza* smo objavili vse najboljše od Neže Maurer in vse o Neži Maurer.

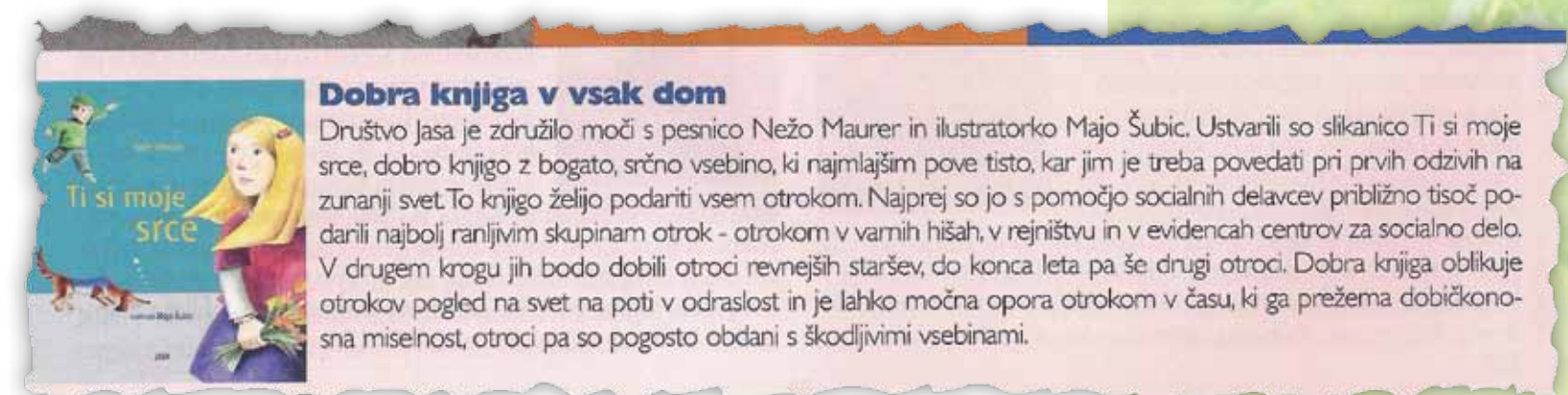
Kdo je lahko boljši vzgojitelj kot dolgoletna urednica časopisa *Moj malček* (časopis za skrbne starše)? Ona pa je ugotovila: knjiga za vzgojitelje.

OBDARUJEMO SLOVENIJO

V letu 2011 smo mladim bralcem izročili vsebinsko izpopolnjeno in likovno povsem prenovljeno knjigo *Tudi otroci se oblačijo* pod novim naslovom *Otroci in moda*. Tudi knjigo *Zemlja ima srce* smo likovno prenovili in tematsko razširili s temami *Hrup-sevanje-umetna svetloba* avtorja Petra Novaka, s prispevkom o dragocenem poslanstvu čebele, avtorice Andreje Kandolf Borovšak, in posebej s poučno razpravo o prehranjevanju, avtorice Barbare Lampič, ter jo bralcem izročili leta 2012.

Ob uvajanju obstoječih in novih knjig v obtok smo hkrati zagotavljali sredstva, kolikor smo lahko, za ciljno obdarovanje prebivalstva. Leta 2011 smo začeli akcijo *Ti si moje srce v vsako družino z otrokom*. Premišljevali smo, da bi bilo koristno za duhovno zdravje družbe, če bi slikanica *Ti si moje srce* s sporočilom Neže Maurer prišla v vsako družino z otrokom. Ob drugih aktivnostih smo neutrudno zagotavljali sredstva in prek vrtcev, lokalnih skupnosti in sindikalnih organizacij knjigo izročali brezplačno. Ta častivredna akcija je potekala nekaj let.

A je kaj višjega? Ali poznamo tak primer v svetu na področju nevladnega sektorja?

Skupnost CSD Slovenije
Slovenska cesta 55
1000 Ljubljana

Datum: 12. november 2010

Društvo JASA
Jakopičeva 10
p.p. 1671
1000 Ljubljana

Spoštovani,

zahvaljujemo se vam za prejeto donacijo 500-ih izvodov knjig Neže Maurer Ti si moje srce in vam sporočamo, da izročanje knjig za ranljive skupine otrok že poteka na območjih Maribora, Velenja, Murske Sobote, Ptuj, Polzele, Štor, Novega mesta, Ljubljane, Pivke in Kopra.

Za sodelovanje se vam zahvaljujemo in vas lepo pozdravljamo.

Lep pozdrav,

mag. Marja Kuzmanič Korva
sekretarka

Skupnost centrov za socialno delo Slovenije
Slovenska cesta 55, 1000 Ljubljana, tel.: 01 20 22 400, faks: 01 436 68 59, e-pošta: csd@csd.si

Skupnost CSD Slovenije
Slovenska cesta 55
1000 Ljubljana

Datum: 29. december 2010

Društvo JASA
Jakopičeva 10
p.p. 1671
1000 Ljubljana

Spoštovani,

zahvaljujemo se vam za prejeto donacijo 315-ih izvodov knjig Neže Maurer »Ti si moje srce« in vam sporočamo, da izročanje knjig za ranljive skupine otrok že poteka po vsej Sloveniji.

Za sodelovanje se vam zahvaljujemo in vas lepo pozdravljamo.

Lep pozdrav,

mag. Marja Kuzmanič Korva
sekretarka

Skupnost centrov za socialno delo Slovenije
Slovenska cesta 55, 1000 Ljubljana, tel.: 01 20 22 400, faks: 01 436 68 59, e-pošta: csd@csd.si

Dobavnik

Društvo JASA
Jakopičeva 10, 1000 Ljubljana
ID št.: 80260560

Datum: 12.3.2011

Kraj: LITJA

Prejemnik: VRTEC LITJA

Naziv	Količina	Merska enota	Cena z-brez DDV v EUR	Skupna DDV	Vrednost z-brez DDV v EUR
Knjiga: TI SI MOJE SRCE 12V.					

AKCIJA: „TI SI MOJE SRCE“
V VSAKO DRUŽINO Z OTROKOM

Priloge: Društvo JASA, Vrtec Litja

Datum: 12.3.2011

Dobavnik

Društvo JASA
Jakopičeva 10, 1000 Ljubljana
ID št.: 80260560

Datum: 6.12.2011

Kraj: KRAH

Prejemnik: MEITNA OBČINA KRAH

Naziv	Količina	Merska enota	Cena z-brez DDV v EUR	Skupna DDV	Vrednost z-brez DDV v EUR
Knjiga: TI SI MOJE SRCE 600 12V.					

AKCIJA: „TI SI MOJE SRCE“
V VSAKO DRUŽINO Z OTROKOM

Priloge: Društvo JASA, Mestna občina Krah

Datum: 6.12.2011

Dobavnik

Društvo JASA
Jakopičeva 10, 1000 Ljubljana
ID št.: 80260560

Datum: 3.2.2011

Kraj: LITJA

Prejemnik: VRTEC H.C. ANDERSEN LITJA

Naziv	Količina	Merska enota	Cena z-brez DDV v EUR	Skupna DDV	Vrednost z-brez DDV v EUR
Knjiga: TI SI MOJE SRCE 800 12V.					

AKCIJA: „TI SI MOJE SRCE“
V VSAKO DRUŽINO Z OTROKOM

Priloge: Društvo JASA, Vrtec Litja

Datum: 3.2.2011

Dobavnik

Društvo JASA
Jakopičeva 10, 1000 Ljubljana
ID št.: 80260560

Datum: 3.2.2011

Kraj: LITJA

Prejemnik: PREROGOVNIK VENEJE

Naziv	Količina	Merska enota	Cena z-brez DDV v EUR	Skupna DDV	Vrednost z-brez DDV v EUR
Knjiga: TI SI MOJE SRCE 450 12V.					

AKCIJA: „TI SI MOJE SRCE“
V VSAKO DRUŽINO Z OTROKOM

Priloge: Društvo JASA, Prerogovnik Veneje

Datum: 3.2.2011

Prvošolcem podarili knjige

Vsi mariborski prvošolci so včeraj za popotnico v šolo dobili kakšna darila. Poleg tradicionalnih rutic letos tudi knjigo Ti si moje srce, ki sta jim jo podarila Društvo Jasa in Medobčinski urad za varstvo okolja in varovanje narave.

Avtorica knjige, pesnica Neža Maurer se je za ta namen odpovedala svojemu honorarju, pomagali pa so tudi nekateri sponzorji. "Preprosto povedano, v knjigi najdemo vso modrost človeške vrste. Pa še izkušnje živali oziroma narave. Zakaj smo na tem svetu, kako je treba živeti, kako se obnašati do drugih ljudi in narave - vse je zapisano v knjigah. Zato so knjige najzanesljivejše življenjske kašipoti, najtrdnjše oporne točke," je prvošolcem na OŠ Prežihovega Voranca v Mariboru ob slovesni izročitvi knjig na srce položila mag. Mateja Jamnik, predsednica Društva Jasa.

Prvošolcem je skušala razložiti tudi pomen dobre knjige. "Dobra knjiga nam pomaga, da postajamo pametnejši in, kar je strašansko pomembno - boljši. Da pridemo na pravo stran življenja. A najpomembnejše križišče, z različnimi smerokazi, je življenjska doba prvošolčkov," je nadaljevala in povedala, da je enako knjižno presenečenje včeraj čakalo prvošolce na območju občin Duplek, Ruše, Ptuj, Murska Sobota in Vojnik. (ja)

Vsako leto na številnih šolah dočaka prvošolčke zanesljiva življenjska popotnica – knjiga *Ti si moje srce*.

Tovrstnih dokazov je za obsežno knjigo.

O DUŠI SLOVENSKI

Čeprav smo tudi leta 2012 nadaljevali zahtevno nalogo obdarovanja otrok s knjigo *Ti si moje srce*, smo pripeljali na svet knjigo *Duša slovenska*, o kateri smo velikokrat slišali »knjiga vseh knjig«. Hvalnice so deževale. Župani so jo prepoznali kot najbolj posrečeno darilo zaslužnim občanom ali odličnjakom, politiki pa kot svojevrstno izkaznico slovenstva in protokolarno darilo. In že leta 2013 je bila porojena *Soul of Slovenia*, sijajen prevod v angleščino. Knjiga živi vedno močneje.

Izkaznica slovenstva – slišimo.

NEMIRNA VEST ODLOČEVALCEV

Knjiga *Zemlja ima srce*, posebej izpopolnjena izdaja z novim polemičnim predgovorom urednika, je vzvalovala čustva številnih ozaveščenih bralcev. Čedalje pogostejše smo slišali, da bi jo morali vsi prebrati, predvsem odločevalci. V letu 2012 smo zahvaljujoč razumevanju nekaterih gospodarskih družb zagotovili sredstva za brezplačno izročanje 4000 izvodov. Na svetovni dan varčevanja z energijo (6. marec) leta 2013 smo na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport postavili dramatično razstavo otroških stvaritev na ekološke teme in organizirali razpravo o knjigi *Zemlja ima srce*. Ob tej priložnosti je predsednica Mateja Jamnik (tisto leto je prevzela vodenje Jase) izročili knjige obdarovancem. Direktor Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo Alen Kofol je prevzel 1219 izvodov za knjižnice osnovnih šol in vrtcev, generalni sekretar Planinske zveze Slovenije Matej Planko 439 izvodov za gorske koč in planinska društva, mi smo jo v naslednjih mesecih izročili vsem odločevalcem na republiški in lokalni ravni, poslancem Državnega zbora, učencem, ki so izročili prispevke za razstavo, skupaj s časnikom *Finance* pa tudi kavarnam po vsej Sloveniji. S prireditvijo in medijskim poročanjem je bilo okrepljeno branje te imenitne knjige. Odločevalcem smo zagotovo povzročili nekaj nemirne vesti.

Projekt *Zemlja ima srce* –
čашčenje lepega krogotoka
narave, obdarovanje, močna
doživetja ... (Ministrstvo za
šolstvo, 2013)

Na razpisu za nagrado časnika *Finance* v letu 2014 so bralci tega zelo branega dnevnika ugotovili, da smo s knjigo *Zemlja ima srce* izpeljali najboljši ekopromocijski projekt, priznanje pa smo prejeli na *Dnevih energetikov* v Portorožu.

Predsednica Jase Mateja Jamnik izroča knjige poslancem DZ – prevzela jih je podpredsednica Romana Tomc.

Finance sodelovale pri razdelitvi okoljskih knjig

Konec septembra sta društvo Jasa in Časnik Finance razdelila 250 knjig Zemlja ima srce. Knjige smo razdelili po kavarnah, v katerih so gostom na voljo za branje tudi Finance. Knjiga je namenjena okoljskemu ozaveščanju bralcev, društvo Jasa je z njo aprila zmagalo na razpisu na Dnevih energetikov, in sicer v kategoriji promocija obnovljivih virov in učinkovite rabe energije po izboru bralcev. Društvo je pred skupno akcijo s Financami brezplačno razdelilo okoli štiri tisoč izvodov knjige. **B. H.**

Obiskovalci 250 kavarn po vsej državi lahko poleg Financ brezplačno preberejo tudi knjigo Zemlja ima srce.

Vnašanje smisla v nesmisel, ki nas obdaja

KNJIGE, KI SPREMINJAJO SVET

V istem letu je bila porojena knjiga *Nežno srce*. Tretja naša knjiga, ki jo je javna kritika uvrstila v krog knjig, ki bi lahko spreminjale svet (podobno je zapisano o pravljičnem romanu *Maček Maček* in slikanici *Otroci in moda*). Najvišja možna hvalnica – edinstven primer v samostojni Sloveniji. Knjiga je navdušila številne učence in učitelje, je snov za izvajanje raznih aktivnosti, tudi celoletnih.

Nežno srce

Anej Sam, Neža Maurer; ilustracije: Boštjan Plesničar
Jasa, zbirka Onežimo svet, 2014, t. v., 67 str.

Deklica Neža, glavna junakinja knjige, občuteno zaznava tudi najmanjše delčke svojega sveta. Vidi ljudi, ki nosijo skrbi na svojih plečih, spozna, da se vsem ves čas nekam muči, opazi pa tudi mačka, ki se ji zdi na moč žalosten. Odgovor, zakaj je kosmatinec tako zaskrbljen, ji ponudi deček Samo, ki ga sreča v parku: kdor je povezan z naravo, mu ta pove, vidi in čuti prav vse! In tako Neža pozneje ugotovi, da se je maček užalostil, ker so ljudje začeli podirati stare kostanje, da bi namesto njih rastle betonske stolpnice. Neža s Samovo pomočjo postane še bolj dojemljiva opazovalka, ki začuti veličastnost Narave in spozna vsa njena sporočila. Pretanjena zgodba Aneja Sama je obogatena s preprostimi, a nadvse sporočilnimi pesmicami Neže Maurer, skovanimi v njenem edinstvenem slogu. Vse skupaj zaljšajo čudovite ilustracije slikarja Boštjana Plesničarja, ki je zelo živo upodobil bogastvo besednega sporočila te zgodbe. Ne, to nikakor ni knjiga samo za otroke, čeprav je njena podoba tako slikovita in vsebina tako privlačna, da bodo mladi z užitkom segli po njej. To je namreč pravi pravcati učbenik življenjskih resnic, ki prebujajo vest vseh prebivalcev tega planeta in jim prek prikupne zgodbe odpira oči o našem življenju: preživeli bomo le, če bomo omehčali srce in prisluhnili govorici Narave. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Neža, junakinja pravljičnega romana *Nežno srce*, postaja zaščitnica narave.

ŽELENI ODTISI

Čeprav nevladne organizacije praviloma niso zanimive za javna občila, so naše posebne aktivnosti vse pogostejše privlačile pozornost javnosti.

6

Literatura

KO JE ŽE TAK ČAS, NISO BREZPLAČNA LE DARILA DEDKA MRAZA

Knjiga kot zaklad življenjskih modrosti

DRUŠTVO JASA

Politiki in uradniki brezplačno dobivajo knjige, za katere država ne primakne niti centa, da bi jo dobile tudi vse družine

Mateja Jamnik in Anej Sam:

»V Sloveniji je 60.000 družin s predšolskimi otroki. 12.000 družin je že dobilo brezplačno knjigo Ti si moje srce. Zemlja ima srce, res celovita kultura ekologije, je bila doslej k 5000 družinam. Naš cilj je, da jo dobijo vse.«

Ciril Brajer

Mlada družina je dobila budovito knjigo Neže Maurer »Ti si moje srce«, ki jo je ilustriral Maja Š.

mo. Seveda smo, njihovi strahovi so tokrat votli. Jasa je nevladna organizacija, lotila se je že nekaj prav izvirnih in tudi učinkovitih projektov. Iz njih rojene

mo za naš planet ter da mora biti kot kapljica in morda bo njega dni teh kapljic dovolj za morje. Učenka Lucija je napisala, da je v njenem razredu že 21 kapljic.

»Ustve veliko trebuje knjige. nas pot veseli predšolske dobi je srce. kultura družine vse nist dnika ge so e njih razp ljudi, ko svet,« p Zahte vsi pol tovo po ministr. »Prav ni ti cer poslov ma spo

Hval! Preds Jamnik bljan gistra ko tor »Živim no. Veči ne avr to dn Anej ilustra ve, da novi kr avtorji t tu), ser Ali tei »Zarad skrbi »nje k vodel

Pamet naredi človeka, vse drugo so prazne marnje – je ugotovil že antični mislec Petronij.

V leto 2015 je bila porojena slikanica *Prav je – ni prav*. Pomembne reči o življenju nam je uspelo povedati na način, ki je dojemljiv tudi predšolskim otrokom. Že v tem letu je slikanico bralo nekaj tisoč otrok. Številni so po prebranem želeli povedati, kaj je prav in kaj ni prav.

Da, mala šola etike

VSESTRANSKA KORISTNOST

S potujočo razstavo *Slovenija ima srce* smo v letu 2015 sklenili prvi krog istoimenske akcije (na nekaterih delih Slovenije so jo izvajali pod regionalnim imenom ali kako drugače). Ta in druge tovrstne akcije pomenijo obdarovanje otrok z našimi knjigami, poglobljeno branje in odzivanje na prebrano z besednimi in likovnimi prispevki. Hkrati pa s tem zagotavljamo krepitev bralnih navad in razvijanje ustvarjalnih talentov mladih bralcev. V vsaki tovrstni akciji sodeluje več tisoč udeležencev, večinoma osnovnošolcev, pri nekaterih so zraven tudi predšolski otroci in srednješolci. Zaradi izjemne koristnosti in privlačnosti za otroke smo akcijo *Slovenija ima srce* izvajali tudi v letih 2016 in 2017.

Tudi v Ljubljani in Kočevju smo nežili svet.

KNJIŽNICA KOČEVJE PRIPOROČA

Anej Sam
Zgodba o knjigi
Jasa, 2006

Naša knjižnica se je pridružila akciji Društva Jasa Dobro je brati dobre knjige, ki je del vseslovenskega projekta *Slovenija ima srce*. Društvo Jasa že vrsto let ozavešča o pomenu dobre knjige. Sodelujočim knjižnicam je društvo podarilo več izvodov knjige *Zgodba o knjigi* Aneja Sama. Z njo bodo obdarjeni otroci, ki bodo sodelovali pri prebiranju, pogovoru in drugih dejavnostih v zvezi s podano vsebino iz knjige, ki tako otroke kot starše vabi k branju in uživanju v družbi dobrih knjig, za katere Anej Sam pravi, da so zvezdni kačipoti.

MLADI

Jesenice imajo srce

Več kot 1200 jeseniških otrok bo bralo knjigo *Nežno srce*, ki spodbuja zdrave medčloveške odnose.

V projektu sodeluje tudi Osnovna šola Toneta Čufarja, kjer otroci že berejo knjigo *Nežno srce*.

URŠA PETERNEL

Dve jeseniški osnovni šoli, Osnovna šola Toneta Čufarja in Osnovna šola Koroška Bela, ter Vrtec Jesenice so se

dobili izvod te posebne knjige. Ob dnevu Zemlje (22. april) bomo pripravili razstavo otroških stvaritev in okroglo mizo,« je povedala. Projektu so se pridružili tudi

Prava šola življenja – Ormož ima srce

Foto: arhiv vrta

Teksti: Marija Filtravec-Strašič

S povabilom k ustvarjalnemu branju Društva Jasa in Javnega zdravstvenega zavoda Mariborske lekarnice po prejetem darilu izbrane knjige *PRAV JE – NI PRAV*, avtorja Anja Sama, smo se kot

domov, prosili starše za čas skupnega branja in možnosti pogovora. Nekaj likovnih stvaritev otrok in zelo pozitivnih misli, mnenj bralcev je nastalo ob branju te dobre knjige. Poslali smo jih na Društvo Jasa meseca januarja 2016. Z otroki smo se v

Dolenjska ima srce

Prejšnji četrtek je na OŠ Bršljin potekala prireditev, na kateri so 622 učencev in mentorjev dolenjskih osnovnih šol in vrtcev obdarili z modrostno knjigo za otroke *«Nežno srce»*. Na kratki prireditvi so nastopili učenci 1. in 2. razreda ter pevski zbor. Spregovorile pa so tudi direktorica občinske uprave MO Novo mesto Vida Čadonič Špetič, ravnateljica OŠ Bršljin Darja Brezovar ter predsednica Društva Jasa Mateja Jamnik.

Z obdaritvijo otrok Društvo Jasa zaključuje prvi del edinstvene akcije Dolenjska ima srce. «Namen te akcije je pomagati otrokom, da se kot odrasli znajdejo na pravi strani življenja. Otroci so namreč danes, bolj kot kadarkoli v

preteklosti, izpostavljeni močnim zunanjim vtisom. Dobičkonosno naravnana družba jih pripravlja predvsem za dobre potrošnike in ubogljive državljane. Stvarnost jih oddaljuje od smisla življenja», pravi predsednica društva Mateja Jamnik. V projektu je 1888 otrok dolenjskih osnovnih šol in vrtcev poglobljeno bralo knjige *«Nežno srce»* in *«Prav je – ni prav»*. Vsi tisti, ki so se na branje odzivali z risbami in besednimi prispevki, so bili nagrajeni z modrostno knjigo. *«Prava knjiga, ki je napisana s srcem in pametjo, vzvalovi občutke otroka in zgodi se želeni proces preobrazbe. Kolikor močnejše krvavi srce avtorja, toliko močnejše ob branju utripa srce otroka. Knjige naših*

avtorjev in odzivi otrok na njih pa potrjujejo, da Slovenija ima srce», dodaja Jamnikova. Osredotočajo se na pripravljanje posebnih knjig, saj se zavedajo, da je višja raven »utlovečenosti« prvi pogoj za prevladovanje neznosne stvarnosti.

Projekt poteka po vsej Sloveniji. Društvo Jasa je prejelo okoli 3.000 izdelkov, 622 izdelkov pa jih je prišlo samo iz Dolenjske, kar kaže na velik odziv. Bršljinški osnovnošolci so se s projektom srečali na komunalni, kjer so jim predstavili Društvo Jasa in knjige. Otroke spodbujajo k branju tako, da imajo Tomov kotiček in bralne tedne, ko otroci med odmorom berejo knjige.

Besedilo in fotografije: Kaja Novak

Prireditve so popestrili člani in članice šolskega pevskega zbora.

Onežimo svet

Društvo Jasa praznuje 20 let knjižne zbirke *Onežimo svet*, ki so jo začeli na podlagi dejstva, da je dobra knjiga najučinkovitejši dejavnik do želene preobrazbe družbe. Človek mora postati boljši,

Kažipot za nežnejši svet osvetljujemo na Dolenjskem, v Kobaridu ...

NAJCELOVITEJE O ODNOSU ČLOVEK - PES

Ob vseh zahtevnih aktivnostih nacionalnega pomena smo v letu 2016 izročili bralcem knjigo *Človek o psu – pes o človeku*, ki jo je urednik Anej Sam s številnimi soavtorji pripravljajal leto dni. Knjig o kužkih je veliko, poznavalci pa pravijo, da tako večplastne in dramatične knjige o sobivanju človeka in psa ter medsebojnem prežemanju še ni bilo. In čedalje pogosteje slišimo, da je naša knjiga evangelij na tem področju.

Najceloviteje in najčujnejše o odnosu med človekom in psom v zgodovini pisane besede

Čustveno o knjigi na »pasjem«
dogodku v Mostecu – Alenka
Godec in Tanja Ribič

Vzvalovali smo čustva številnih, tudi lokalnih odločevalcev.

DVELETNI OTROCI SE ODZIVAJO

S slikanico *Moj svet* (2016) smo si zagotovili bralce že med dveletnimi otročki (zato smo jo tiskali na debelejši papir). Vzgojiteljice so jo doživele kot nekaj novega in zelo uporabnega. Za primer: v *Vrtcu Velenje* so celo izvajali projekt *Moj vrtec – moj svet*. Starši so brali slikanico z otroki in zapisovali njihove odzive. Otroci pa so risali doživetja. V vrtcu so potem pripravili pravi kulturološki dogodek z otvoritvijo razstave.

Otroci prikazali svoj svet

V vrtcu Vrtiljak so ob zaključku projekta *Moj svet* priredili razstavo otroških del s koncertom pevskega zbora, deklamacijami in plesnimi točkami

Otroci vrtca Vrtiljak so svoj svet predstavili v sliki, besedi, pesmi in plesu.

Tina Felicijan

Velenje, 9. maj – Enota Vrtiljak

ki upodabljajo vsa področja našega življenja in otrokom spoznajo različne asociacije in občutke. Priredili smo razstavo otroških del s koncertom pevskega zbora, deklamacijami in plesnimi točkami.

ki resnično prinaša nekaj novega, bogati tako otroke kot odrasle. Je povedala ob prireditvi, ki so jo odprli s sliko, besedi, pesmi in plesu.

Kažipot za nežnejši svet
v Velenju

ZAPISALE VZGOJITELJICA VRTCA VELENJE

»Otrokom sem ponudila knjigo MOJ SVET in najraje so jo gledali v manjših skupinah. Na razpolago so imeli veliko sličic in kolažev. Komentirali so, se dopolnjevali, se spominjali, uvajali svoje teme, postavljali vprašanja in odgovarjali nanje. Ob naslovnici so pripovedovali: »Dojenček se stiska, spančka, ne joka, mu je lepo, zizo je, je mali, ati je v službi, ne, mamica je v bolnici, je rodila, prišel je iz trebuščka...« Ves čas je potekala komunikacija v skupini.

Knjiga ponuja priložnost za poglobljen pogovor z otrokom, potrebno pa se je prilagoditi otroku v izbiri teme.

Knjiga nudi možnost, da je lahko otrok ustvarjal v jeziku, da spoznava različne simbole iz sveta odraslih.«

Vzgojiteljica ZLATKA HUDOVERNIK

»Slikanica MOJ SVET je nekoliko drugačna od vsakodnevnih slikanic, ki jih otroci prelistavajo, berejo skupaj s starši in vzgojitelji. Posebna je zaradi številnih slik in kolažev na vsakem listu v knjigi, ki zaobjemajo vsa področja našega življenja, je skoraj brez besedila in tega do zdaj nismo bili vajeni. Je noviteta in izziv tudi za nas odrasle, v spoznavanje in odkrivanje knjige smo se vsi podali z mešanimi občutki. Moj moto je bil tudi tokrat, tako kot vedno do zdaj: »Upaj si stopiti v novo, neznano in videla boš...«

Presenečena sem bila nad odzivi otrok, ki so prelistavali slikanico, nad njihovim interesom, vidnim navdušenjem, dolgotrajno pozornostjo. Ustavljali so se pri vsebinah, ki jih imajo radi, ki so pritegnile njihovo pozornost, opisovali stanje na slikah, kolažih, pripovedovali o lastnih doživetjih, o svojih željah in kasneje to tudi likovno upodobili.

Še posebej pa so me navdušili malčki v starosti od 1-2 let, ki so ob prelistavanju slikanice vidno izražali svoja čustva. Največkrat so se ustavljali ob sliki bene z dojenčkom in vzklikali: »Mama, mama...« ter imeli ob tem blažen izraz na obrazu.

Odrasel mora znati odpreti srce in stopiti na pot spoznavanja knjige brez vnaprejšnjih prepričanj, sodb in neobremenjen. Le tako lahko nudi dober zgled in daje pozitivno popotnico otroku.

Vsem ustvarjalcem slikanice MOJ SVET in založbi Jasa se srčno zahvaljujem za ta čudoviti biser, ki je obogatil tako moj kot otroški svet!»

Vzgojiteljica MONTANA TRATNIK

»Knjiga MOJ SVET založbe Jasa je otrokom všeč, spodbuja govorno izražanje, aktivira spomine, doživetja, občutke, domišljijo.«

Vzgojiteljica NADA KLINC

»Knjigo MOJ SVET sem ponudila otrokom starosti od 3-4 let in res jih je pritegnila. Nekateri so predmete in živali na slikah le poimenovali, drugi so pripovedovali in izražali tudi čustva, občutke.«

Vzgojiteljica ZDENKA JAN

O SLOVENSKEM SRCU

V akciji *Slovenija ima srce* je okrog 22 000 otrok bralo naše knjige, 8097 jih je ob branju začutilo potrebo, da bi nam nekaj sporočili. In so pisali, risali, slikali ... Iz izbora tega je nastalo prvo poglavje knjige *Slovenija ima srce* (2018). Vsem stvaritvam otrok je skupno, da prekipevajo od dobroželjnosti. Ob tem se nam je vsililo vprašanje, zakaj bodo na poti do odraslosti številna čista srca zastrupljena, neskončna dobroželjnost omrtvičena, številni življenjski akordi utišani, nešteti upi pokopani. Na ta usodna vprašanja smo v nadaljevanju zagotovili številne odgovore – odgovarjali so misleci, umetniki, znanstveniki, pedagogi, navadni ljudje ... Preberemo in smo bolj pripravljeni za življenje.

Kaj bo s človekom?

Mateja Jamnik ob izidu knjige, v kateri se ne delimo na otroke in odrasle, v njej nastopajo ljudje: "Ob prekipevanju čustvenosti in dobroželjnosti so otroci presenetili z logično besedo. Kot da skozi njih spregovarja narava, univerzum"

Aljoša Stojič

Dvajset let nevladne organizacije Jasa, dvajset knjig - je po-nosna Mateja Jamnik, predsednica te "malo drugačne nevladne organizacije, vnašalke smisla v nesmisel, ki nas obdaja". Jamnikova ve, da "čudeznega prutana, ki bi spremenil svet, ni. Lahko pa vsak človek naredi korak naprej. Z dobro knjigo osvetlujemo otrokom steno na pravo stran življenja. Prepričani smo, da ima lahko vsak svojo Jaso - lahko jo nariše, izpiše, občuduje, razmišlja o njej in na koncu živi življenje Jase. V zadnjih treh letih smo prejeli okrog osem tisoč od-zivov - slike, risbe, črtice, pesmi, apeli odraslim - naših najmlajših bralcev. In to je vredno pozor-nosti. Razstavo, ki smo jo sešli razli-čnih krajih, smo deloma

je valovanje čustev, potreba po 'udeležbi' v življenju. To je moč dobre knjige," v spemni bese-di zapiše urednik Anej Sam in spodbudi bralca k razmisleku: "Če

nisem zaskrbljen, kaj bo z otroki, zaskrbljen sem, kaj bo s člove-kom." Od razmišljanja velikega pisatelja do otroške pameti ni da-leč, vsi stopamo po isti poti. "Če

željnosti so otroci presenetili s logično besedo. Kot da skozi njih spregovarja narava, univerzum. Če bi ta premišljanja otrok vgra-dili v zakon in vrednotni sistem

Obvezujoči glas otrok

Okrogla miza s Tonetom Partljičem, Erihom Tetičkovičem, Acem Prosnikom in Matejo Jamnik

8000
knjig je Društvo Jasa v treh letih razdelilo med otroke.

UMETNOST Zaključni dogodek projekta Slovenija ima srce

ZA EN CILJ 200 AVTORJEV IN 22.000 OTROK

MARIBOR Osrednji namen Društva Jasa iz Maribora, ki vsako leto pripravi posebno poučno knjigo, je brati dobre knjige. Le dobra knjiga, so prepričani, lahko pomaga ljudem hoditi po pravi življenjski poti.

V Društvu Jasa, kjer izhajajo iz spoznanja, da je prava umetnost, torej tudi dobra knjiga, najmočnejši dejavnik učlovečevanja, so se ob umetniško-zabavnem

Filozofinja Mateja Jamnik, sicer predsednica Društva Jasa

Mateja Jamnik, predsednica Društva Jasa. Slednja je povedala, da so otroci v vrtcih in šolah brali njihove knjige in pri tem z risbami, slikami in besednimi prispevki izražali lastna doživljanja. »Nastalo je ganljivo, za odrasle obvezujoče prvo poglavje,« pravi Jamnikova, saj so otroci opozorili, da je treba nekaj postoriti. »Odzvalo se je sto odraslih avtorjev in tako je nastal dragocen priročnik za otroke, starše, učitelje ... ki uči, kako priti do življenjskega smisla v sodobnem svetu,« je dodala. Na 240 straneh so obravnavane življenjske teme: etika, ekologija, živalovarstvo, medčloveški odnosi in druge, ki ohranjajo in krepijo vrednote slovenskega naroda.

Streznitveni in oduhovljajoči glas ljudstva

O LEPOTI, TODA RESNO

Knjiga ima smisel, če prinaša kaj smiselno novega. Sledeč temu načelu smo pripravili tudi knjigo slikanico *Vsi smo lahko lepi* (2019). Kaj novega prinaša? Predvsem spoznanje, da smo vsi lahko lepi. In, nasprotno prevladujočemu mnenju, da so lepotice in lepotci lahko grdi, da je tekmovalni šport nekaj zelo škodljivega, pa še veliko novega ... Ocenjevalci rokopisa – pisatelj Tone Partljič, olimpijka Brigita Langerholc, slikar Stane Jagodič, sociolog Borut S. Pogačnik, zdravstvena delavka Petrischa Robnik, športni psiholog Matej Tušak in pesnica Neža Maurer – so uglašeni: »knjiga, ki bi jo morali prebrati vsi, ki so danes vzgojitelji«.

INTERVJU: ANEJ SAM, BOŠTJAN PLESNIČAR

POGOVARJALA SE JE:
VESNA SIVEC POLJANŠEK

Vsestranskemu ustvarjalcu Aneju Samu ni vseeno – za naravo, živali in nasploh za svet, v katerem živimo! Prav zato so njegova dela, ki v ospredje postavljajo najrazličnejše odtenke lepote, prepletena z veličastnostjo vsega, kar v prehitrem tempu življenja tako radi spregledamo in tudi preslišimo. Ob tem celotni Anejev ustvarjalski opus v sebi nosi tudi močno noto družbene angažiranosti in odgovornosti, in prav v tej maniri je nastala tudi njegova najnovejša slikanica *Vsi smo lahko lepi*.

Že njen naslov zgovorno pove, kaj je njeno glavno vodilo, dodatno vrednost pa ji poleg samega besedila, zapisanega v avtorjevem značilnem (ponekod tudi ostrem) slogu, dajejo globoko izpovedne ilustracije slikarja Boštjana Plesničarja in pisane spremne besede ljudi z različnih področij delovanja in ustvarjanja.

Ob izidu slikanice *Vsi smo lahko lepi* smo zato spregovorili o lepoti in še čim s pisateljem Anejem Samom in slikarjem Boštjanom Plesničarjem.

»Koliko src vzvalovi ob ptičjem petju?«

ANEJ SAM

VSI SMO LAHKO LEPI

ilustracije: Boštjan Plesničar
Jasa, zbirka Onežimo svet,
2019, t. v., 72 str.

Bukla: Sodobni svet pogosto poveličuje zunanjo lepoto. Ste želeli s svojo novo knjigo ustvariti protitež vsemu, s čimer nas nenehno pita družba, in z njo med drugim tudi poudariti, kaj je dejanska lepota in iz česa vsega je zares sestavljena?

Sam: Samo cvetovi razumejo govorico cvetov. Opazujoč prepletanje gora in dolin, razmerja in harmonijo neke stavbe, določene odnose barv ali uglašenost sestavin človeškega bitja, doživi plemenitilno ugodje le posameznik, ki je uglasil sestavine lastnega bitja. Z doživetjem Lepote je ustvarjena potreba po njej. Človek, ki doživlja Lepoto, skuša nered spremeniti v red, nesmisel

nekaj živi z mojo knjigo *Sijaj drugačnosti*). Tako kot Lepoto, evropska (in slovenska) pamet napačno razume in razlaga tudi drugačnost. In se dogajajo boleče krivice in družbena škoda. Drugačnost je lahko namreč na pravi strani življenja (izstopajoča estetiziranost, poudarjen občutek za pravičnost, smiselna nekonvencionalnost ...) ali na napačni (neučlovečen življenjski program). Evropa (in Slovenija) sprejema večinoma razčlovečajočo drugačnost. Tragično! Tudi to je bil motiv za knjigo *Vsi smo lahko lepi*.

Bukla: Torej vaša težnja po angažiranem pisanju, ki kot rdeča nit prepleta vsa vaša dela, ne le najnovejše slikanice *Vsi smo lahko lepi*, ostaja še naprej vaše osnovno vodilo tako pri knjižnem ustvarjanju kot tudi pri vašem drugem delu?

Sam: Patološko sočutje, nezreli optimizem, strpnost do fanatičnih razkrojevalcev življenja – nikoli ne bom iskal življenjskega smisla na tej stezi. Tabloidni intelektualci, postmodernistični relativizem, humanistični kič ali nauk Sokrata, Voltaira, Nietzscheja – te dileme nikoli ne bo. Tudi najnovejša slikanica to potrjuje.

Bukla: V okrilju društva Jasa povezujete podobno misleče umetnike z

Resnica je kot sonce. Zaradi nje vse vidimo, ne moremo pa je gledati – je svojčas zapisal Victor Hugo.

HVALNICA IN GRAJA DRŽAVE

Na domovino ponosen – zaradi države me je sram; Zakaj predsednik ne sme lagati; Revščina, droge, samomori – sad nepoštenе politike; Nasilje v družini – sledi slabo urejene družbe; Bog kot zablada; Zaradi strank je Slovenija skregana; Brez dobrih zakonov ni pravice; Župani morajo biti izobraženi; Zakaj naj bi pridne roke hranile nesramneže in lenuhe; Ne želim kapitalizma; Država zlorablja športnike ...

To je le nekaj naslovov iz knjige *Kakšno Slovenijo si želim* (2020). Seveda, to so povedala čista otroška srca, ki so pripravljena povedati tisto, »kar se ne sme«. Kot otrok iz večne Andersenove pripovedi *Cesarjeva nova oblačila*. Otroci – 8240 učencev in dijakov – so leto dni brali našo knjigo *Slovenija ima srce* in premišljali, kakšno Slovenijo si želijo. Pri oblikovanju stvarnosti jih je želelo sodelovati 2033, in poslali so nam besedne in likovne stvaritve. To je osrednji del knjige, na robovih pa so misli velikih mislecev – od Homerja do Kocbeka –, ki so čudežno uglasene s premišljanji otrok. Hudournik grenke resnice, zaradi katere bodo številni odrasli preživljali nespečne noči. Dramilna sporočila otrok smo strnili tudi v *Deset dramilnih zapovedi* (objavljene so na začetku).

Kakšno Slovenijo si želim – kaži pot, osvetljen v Kopru

Kakšno Slovenijo si želim – kaži pot, osvetljen v Kopru

Kakšno Slovenijo si želim – kaži pot, osvetljen v Kopru

Otroci so uglaseni z največjimi misleci. Zakaj niso tudi odrasli?

DRAMILO

Rokopis knjige *Čas za čaj* (2021) so prebrali in priporočili za oknjiženje: mag. Jožica Frigelj, prof. razrednega pouka; prof. dr. Denis Poniž, literarni zgodovinar, pesnik, dramatik; Petra Koritnik, dipl. vzgojiteljica; prof. dr. Boštjan M. Zupančič, pravnik, filozof, pisatelj; dr. Andreja Poljanec, univ. dipl. psih., zakonska in družinska terapevtka; Milan Gabrovec, prof. razrednega pouka; in mag. Barbara Hanuš, profesorica slovenščine in pedagogike, knjižničarka, avtorica več učbenikov in knjig za otroke. Uглаšeni so: »knjiga, ki sega onstran vseh knjig in govori v njihovem imenu«.

Knjiga, ki nam prinaša sporočilo vseh večnih knjig torej. Večne knjige pa ponujajo rešitev. Tudi ko so vse igre preigrane. Mar ni to največ?

Plemenitenje v sokratskem razgovoru – *Čas za čaj* je prikupna knjižica o Knjigi. Knjiga je tu poosebljena, personificirana, protagonist v dialogu z otroki. Otroci se odzivajo v zboru, postavljajo vprašanja, terjajo odgovore. Vzajemno odzivanje vprašanj in odgovorov vodi v sokratski razgovor, v katerem vprašanja rojevajo vprašanja in kjer odgovori nikoli niso dokončni. Knjiga v dialogu z zborom otrok ponavlja vse, kar je bilo kdaj napisano, objavljeno in prebrano. Vse človeško vedenje in vsa človeška čustva so bila, celoten spekter, nekje zapisana – v poeziji, romanih itd.

Knjiga ne vsiljuje znanstvenega spoznanja, ki bi bilo za otroke nedojemljivo. Namen Knjige je naslavljeni prihajajoči človeški rod *in statu nascendi*, torej tiste, ki bodo jutri odrasli in bodo ali dobri, kar knjiga želi, ali pa ne. Zato Knjiga zariše razmejitveno črto med branjem, ki plemeniti, in branjem, ki ni vzgojno. Knjiga je tu metaknjiga, ki sega onstran vseh knjig in govori v njihovem imenu.

Prof. dr. Boštjan M. Zupančič, pravnik, filozof, pisatelj

Kateri založnik, velik založnik, bogat založnik je kaj takega izročil prebivalstvu?

ODZIVI

Misleci od nekdaj sporočajo, da svet ne potrebuje veliko knjig, potrebuje pa dobre knjige. V *Jasi* smo veseli, da smo v četrto stoletje pripravili le toliko naslovov, kolikor je približno mesečna proizvodnja velikih komercialnih založnikov. Medtem pa, ko tisoče drugih naslovov je, a kakor da jih ni, naših petindvajset naslovov vpijoče živi in zapušča sledi. Odzivov bralcev, navdušujočih in tudi ganljivih, je za obsežno knjigo (tukaj je le en značilen dopis v celoti, dodajamo pa fragmente iz več drugih dopisov).

Jasa

Od: "Metka Kostanjevec" <metka.kostanjevec@prva-gimnazija.org>
Za: <jasa@onezimosvet.si>
Poslano: 11. april 2012 09:54
Zadeva: knjige

Spoštovani,

že dlje časa vam nameravam pisati in zdaj sem končno ujela trenutek. Sem namreč velika navdušenka nad knjigami, ki jih je izdalo vaše društvo. *Pikapolonica na prašni cesti*, *Sijaj drugačnosti*, *Zgodba o knjigi*, *Ti si moje srce*, *Kresnica na dlani* ... prav vse so res fantastične!

Na naši šoli že več let uspešno delujeta bralni klub za dijake in bralni klub za profesorje, na katerih prebiramo najrazličnejšo literaturo in se o njej pogovarjamo. Tako sem pomislila, da bi lahko na katerem od prihodnjih srečanj prebrali tudi katero od vaših knjig oz. bi bile vaše knjige več kot primerno darilo za bralce vseh starosti ob zaključku šolskega leta.

Zato me zanima, ali je mogoče vaše knjige tudi kupiti ali jih morda celo dobiti v dar. Zanje bi vam bili neizmerno hvaležni.

Prijazen pozdrav,

--
Metka Kostanjevec, prof. slov., bibl.

Ko knjiga ima dušo ...

»Ob prebiranju knjige Zemlja ima srce sem bil navdihnen predvsem zaradi vseh otroških resnic, ki jih odrasli prepogosto pozabljamo. Vesel sem, da ste speljali tako odličen projekt in vanj vključili toliko otrok na eni in uveljavljenih strokovnjakov s področja varovanja narave in ekologije na drugi strani.

Prebrala sem vašo knjigico,
ki je čudovita in piteljska in
plavonjska. Prijetni moram,
da toliko lepote in plemenitosti
masnobilan se obloži mojim nosom.

Hvala tudi za knjige, ki jih bo naša knjižničarka z veseljem vključila med gradivo naše knjižnice, obiskovalci knjižnice pa z veseljem vzeli v roke. Mi v OPB bomo še naprej z veseljem prebirali vaše knjige. Res so knjige "s težo" in sežejo do srca.

Zaenkrat v svojo poznava slikavico Ti si moje
srce in trenutno piskava podajemo
Pravo - ni prav. Ob slikavici sta tudi moji
kompa in vrtar v moji nočni svet, in
katero želim, da hodi moji matički.

Kako zelo lepa knjiga! Hvala!
Ko jo bom prebrala, jo bom podarila moji
nečakinji Evi, ki živi in hodi v osnovno šolo v Nemčiji.

Vsekakor je knjiga Tudi otroci se oblačijo prijazen poskus ustaviti ta naš drveči vlak z agresivnim marketingom. Želim ti, da bi o njej razmišljali - starši in otroci.

Prijazen pozdrav, Vlasta

Pohvala in hkrati hvala za
vašo čudovito slikanico. Z učenci
smo prebrali vse zgodbe, ki so
izjemno toplo in predvsem poučno
napisane. Moram reči, da so jim
učenci prislunili z velikim veseljem
in zanimanjem. Marsikatero zgodbo
so učenci večkrat prebrali.

Pozdravljen!

Ja, v našem vrtcu smo brali knjigo "PRAV JE- NI PRAV"
(17 otrok skupaj s starši doma in v vrtcu).

Namen prebiranja te vsebine je bil v sporočilu priprave otrok
za pravo stran življenja in modrih odločitev prihodnjih generacij.

iskreno se Vam zahvaljujemo za podarjeno
knjigo » Zemlja ima srce », ki jo bodo
naše strokovne delavke z veseljem uporabljale
pri izvajanju dejavnosti v vrtcu.

Skupaj z otroci smo si ogledali in se pogovarjali ob
Anejevi knjigi, Knjiga se predstavi. Ob knjigi otroci
spoznajo čemu knjige služijo, kako z njimi ravnamo
in kaj vse nas knjige lahko naučijo.

Kakšno lepo presenečenje mi je
prinesel poštar! :)) Ostala sem
brez besed! Kako lepa gesta.
Najlepša Vam hvala in seveda
bom širila lep glas o Vas! Tudi
knjiga mi je v živo zelooooo všeč!

Nisem si mogla kaj, da vam ne bi pisala: knjiga
je čudovita in navdihujoča. V zvezi s tem imam
prošnjo: umetnici, Neži Maurer, bi se rada zahvalila,
še posebej za eno pesem, drobno pesmico
Otroče. V njej je izrazila tisto, kar bi gotovo rad
povedal še marsikdo, če bi zmogel tako lepo
ubesediti misli. Njej je uspelo: če morete, ji
sporočite pohvalo in zahvalo za to pesem.

Z vašimi knjigami mladi
dojemajo svet preko srca do razuma, saj le na ta način lahko
sprejmejo sebe in druge. Vaše zgodbe plemenitijo ljudi vseh starosti,
so tako rekoč brezčasne. Ob primerni razlagi so iztočnica za pogovor
že s prvošolčki, ki jih letos poučujete.
Še enkrat vse pohvale založbi. Želiva vam še veliko dobrih knjig, s
katerimi postaja naše življenje plemenitejše.

Občudujem zbir in izbiro tako številnih avtorjev in
ilustratorjev, saj so na ta način ideje, ki jih
zastopa Jasa, še bolj prepričljive, ker za njimi stoji
toliko ljudi, ne le en samotni borec.

DRAGA MATEJA, DRAGI ANEJ!

HVALA VAM!
STA SONČKA, KI PREDREJA TUDI SKOZI OBLAKE IN
POSJETA NA NAŠA SRCE.
SVOJA ZHORETJO!

ONEŽIMO SVET – knjižna zbirka kot babičina skrinja modrosti in lepote (tudi medijskih odzivov je za obsežno knjigo).

... Knjižna zbirka Onežimo svet, ki jo izdaja Društvo Jasa, potrjuje,
da je knjiga, dobra knjiga, še vedno najučinkovitejše sredstvo
plemenitenja posameznika in preobrazbe družbe ...

REGIONAL

... Pikapolonica na prašni cesti je nedvomno koristen dodatek k
vzgoji vsakega slovenskega otroka ...

VEČER

... Knjiga Sijaj drugačnosti je že po naslovu sodeč nekaj posebnega
med novitetami; gre za izbor slik in besedil »drugačnih ljudi«, ki jih
je urednik Anej Sam poiskal v ustanovah za varstvo in vzgojo ljudi s
posebnimi potrebami ...

DELO

... Oblačenje in moda Aneja Sama je knjiga za razmislek o našem
oblačenju, avtor ga sklence z mislijo: Ni lahko, je pa lepo – biti
pogumen ...

DELO

... S knjigo Otroci in moda izraža Anej Sam vero v moč napisane
besede in v moč pripovedovanja. Veter raznaša zgodbo o
oblačenju, ki je zapisana v tej knjigi. Ta zgodba spreminja svet. Prvo
in zadnje poglavje sta poetični, osrednji poglavji pa poučni ...

KNJIŽEVNI
LISTI

... Pri založbi Jasa ne izide mnogo knjig na leto, toda tiste, ki
izidejo, so knjige z veliko začetnico. Za knjigo Aneja Sama Maček
Maček, ki jo predstavljam, lahko zatrdim, da svet polepša, samo
zato, ker je tu, ker je ... v resnici pa v sebi nosi sporočilo, ki bi
lahko spremenilo svet, če bi se aktiviralo v duši posameznika ...
Žlahtna knjiga, odstopajoče drugačna od vseh drugih otroških
knjig ...

moj
malček

... Pripoved Aneja Sama Maček Maček je vsebinsko in oblikovno
primerna tako za otroke kot tudi za odrasle in je kot sodobna
moraliteta vsekakor nekaj novega v slovenski otroški literaturi ...

DELO

... Žuborenje Slovenije je zbirka literarnih in likovnih vtisov
o slovenski pokrajini, »žuborenje besed in podob«, kot pravi
urednik Anej Sam ... Gre za največje letošnje založniško
presenečenje ...

VEČER

... Nekateri si zastavljajo tudi cilj, da bodo s prehodom v novo
leto, s simbolnim prerodom, pravičnejši in da bodo počeli več
dobrega. Takim je namenjena knjiga Kresnica na dlani, ki je izšla
pri Društvu Jasa ... Ponujajo pa tudi snov za etični razmislek
odraslim, ki prepogosto mislijo, da vedo že vse ...

Finance

... V knjigi Oblačenje in moda opozarja avtor na svojstveno
kritičen način na največji, vendar še vedno najmanj raziskan
človeški fenomen: modo in vse, kar je povezano z oblačenjem ...

NEDELJSKI

... Knjiga Aneja Sama Kam greš, Evropa daje misliti ... je tisti
otroški glas, ki iz svoje čistosti odpira oči za resnico ...

DOLENJSKI LIST

... Knjiga Ti si moje srce je dvogovor avtorice besede Neže
Maurer in ilustracije Maje Šubic. Medsebojno dopolnjevanje
besedila in ilustracij omogoča zaokroženo dojetje različnih
situacij v življenju in predvsem občutij, ki se nam ob njih porajajo,
ter vodi k nadaljnjemu razmišljanju o sebi ... Knjiga daje obilo
možnosti tudi za razgovor z otroki na poti njihovega razvoja in
odkrivanja sveta ...

OTROK
„DRUŽINA“

... Zgodba o knjigi Aneja Sama je malce drugačen namig
otrokom o tem, kaj knjiga je, kaj vse se lahko iz nje naučijo, kaj je
poslanstvo knjige in kakšne skrivnosti vse nosijo ...

MOJE ZDRAVJE

... Svoboda na izpitu je knjiga, ki lahko rabi kot didaktični
pripomoček v šolskih klopetih ali pa kot zabavno in poučno branje
v domači knjižnici ...

POGLEDI

... Sporočila Nežine steze so namenjena vsem ljudem, a niso
popreproščena, ampak nosijo v sebi veliko modrost, ki se ji reče
ljubezen do življenja ...

JANA

... Knjiga Nežina steza, ki jo je osmisli in uredil Anej Sam, je doslej
najcelovitejši zapis o delu in osebnosti pesnice ... Vsebinsko bi
jo lahko označili za nekakšen strnjen pesniški album pesnice z
najrazličnejšimi sporočili ...

REPORTER

... Skupna izrazna moč velikih ustvarjalcev zažari s knjigo Duša
slovenska v novi luči in tako slike kot besede, zbrane med temi
platnicami, bralca vabijo k ponovnim razmislekom o slovenstvu
in slovenski umetnosti, ki že dolga stoletja reflektira značilnosti
slovenske duše ...

bukla

... Ob knjigi Poklic človek, ki je pred nami in ki jo je zvrstno
nemogoče opredeliti, moramo dodati: bralca ne bo pustila
hladnega in neprizadetega. V njenem jedru stoji človek ...

bukla

... Zemlja ima srce skuša na raznolik način in prav nič »zateženo«
podučiti mlajše in starejše, kako lahko tudi sami prispevajo k čim
bolj neokrnjenemu okolju ...

bukla

... Nežno srce je namreč pravi pravcati učbenik življenjskih
resnic, ki prebujajo vest vseh prebivalcev tega planeta in jim prek
prikupne zgodbe odpira oči o našem življenju ...

bukla

... V preprostih, didaktično nazornih epizodah knjiga Nežno srce,
tudi s pomočjo neposrednega nagovora, bralca ozavešča tako za
okoljske kot posledično družbene težave ...

mentor

... Knjiga Prav je – ni prav sodi v zbirko Onežimo svet, katere
namen je združevati umetniško pripoved in poučnost ... Pisatelj
Anej Sam skozi pripoved o naravi otrokom približa pomembnost
odgovornosti ter občutljivosti in skrbi za svet okoli nas. Otroška
obzorja širi tako s preprostimi pojasnjevanji ...

Dnevnik

... S knjigo Prav je – ni prav opogumlja na svojevrsten način Anej
Sam mladega bralca, da premisli in glasno pove, kaj je prav in kaj
ni. In na koncu to, kar je prav, tudi naredi ...

bukla

... Pri založbi Jasa vztrajajo, da ima nova knjiga smisel le, če prinaša
nekaj novega in če vsebuje presežek v odnosu do obstoječega.
To prinaša tudi knjiga Človek o psu – pes o človeku, ki jo je uredil
Anej Sam. Knjiga omogoča celovitejšo osvetljevanje bitja pes in
odnosa človek-pes.

SOŠKI RAZGLEDI

... Vsebinska zasnova slikanice Moj svet je povsem izvirna. Anej
Sam je zapisal pojme in besedne sklope, s katerimi se po logiki
življenja otrok najprej srečuje (mami, račka, muc, kuža, miza,
okno, roža, knjiga, sadje zelenjava ... ptiček poje, sonce sije, v
gorah je čudovito ...), slikarka Mira Uršič pa je to nato »naslikala«
... Realistične in ekspresivne podobe slikarke Mire Uršič (Nebo je
Nebo, Zemlja je Zemlja, muc je muc, kuža je kuža, mami je mami,
ati je ati ...) pa vsakemu otrokovemu »zakaju«
zagotavljajo varen »zapik«
...

bukla

... Navdihujočo knjigo Slovenija ima srce je napisala velika
skupina cenjenih avtorjev pod uredniškim okriljem Aneja Sama.
Avtorji so zelo različni, vsem pa je skupno, da imajo srce. Tema
knjige je namreč takšna, da zastaneš in obstaneš ... To je knjiga,
v katero se potopiš, nato pa vsakih nekaj odstavkov zastaneš,
premišljuješ, prikimavaš in odkimavaš ... Predvsem pa sklenceš, da
boš kaj spremenil na bolje. Zase in za vse druge!

moj
malček

... Te knjige so učni pripomočki na vseh ravneh izobraževanja
in so na različnih seznamih za pridobitev bralne in ekobralne
značke ...

NEDELJSKI

To je največ.

VELIKO VEČ ...

Nekoliko več smo rekli o projektih *Dobra knjiga v vsako družino z otrokom*, *Zemlja ima srce*, *Slovenija ima srce* in *Kakšno Slovenijo si želim*. Uresničili smo še nekaj izjemno koristnih projektov nekoliko manjšega obsega (*Branje na Jasi*, *Na krilih vetra*, *Onežimo svet ...*), v katerih so številni sodelujoči ponotranjili dragocena spoznanja poučnih knjig, krepili ustvarjalne talente in trkali na vest odraslih. Mi pa smo dobro knjigo brezplačno zagotavljali raznim kategorijam prebivalstva. Na raznih predelih Slovenije (tudi Bogu za hrbtom) smo organizirali kulturološko-zabavne dogodke, ozaveščali pomen branja dobrih knjig, jih darovali obiskovalcem. Inertno državo pa nenehno spodbujamo k oblikovanju bolj življenjske zakonodaje in ustvarjanju plemenitnega vzdušja v družbi.

Treba se je šolati za dobroto.

Neža Maurer odpira srce na stežaj. Na stežaj – prvič!

Vse o življenjski poti. O ustvarjanju. O smislu življenja: o zavezujoči luči in človeških bednih krparijah.

KJE? V okrožju, kjer je Neža doma: sredi gozda – kočja na Starem vrhu; Alpe na dlani, Šmarna gora nekje spodaj, spodaj ... (Iz Škofje Loke 15 do 20 minut vožnje)

KDAJ? 18. oktobra, ob 18 uri.

Veliko poživljajočih presenečenj:

- Zanimivi sobesedniki in interpreti Neže Maurer
- Glasba uglasena z NEŽ(I)NIM srcem
- Vsebine iz babičine skrinje kočje na Starem vrhu
- Darilo Jase obiskovalcem: knjiga-slikanica Neže Maurer in Maje Subic – *Ti si moje srce*

DUŠA SLOVENSKA

Kruh, vino in poezija je skoraj vse, kar so potrebovali najboljši poznavalci življenja – Stari Grki. Tej večni modrosti skušamo slediti na naši kmetiji – razen dobre hrane in pijače, gostom zagotavljamo tudi umetniško poživitev duše in zanesljive življenjske kašipote.

KMETIJA ROBIDIŠČE

Zato pridite na predstavitev "knjige vseh knjig" (kot so zapisali nekateri kritiki) – Duša slovenska. Knjigo bosta predstavila urednik Anej Sam in moderatorka Vanja Hvala. Za poživljanje duše bo poskrbela tudi glasbenica Katarina Šetinc – gosli, glas.

Dogodilo se bo v soboto, 1. junija 2013 ob 19 uri, na Turistični kmetiji Robidišče.

Nežno vabljeni!

DRUŽENJE Z NEŽO MAURER

Rast duševnosti – nova knjiga Neže Maurer – in *V osrčju življenja* – knjiga o Neži Maurer, združeni v svojevrsten pesnični album NEŽINA STEZA, sta razlog za druženje z osemdesetletno deklico.

Pridružite se nam 30. avgusta ob 18. uri v atriju Trubarjevega antikvariata, na Mestnem trgu 25 v Ljubljani (če bo grmelo in tilo, bomo duha brusili v enako idiličnem prvem nadstropju).

Zagotavljamo onežujoče doživetje.

Društvo Jasa
Jakopičeva 10, Ljubljana
www.onezimosvet.si
društvo.jasa@siol.net
gsm: 041 390 604

Trubarjev antikvariat
Mestni trg 25, Ljubljana
antikvariat@mk-trgovina.si
tel.: 01 244 26 83

Tudi v skritih kotičkih smo nežili svet.

Skrbeč za celoto koristimo sebi.

Tudi v tujini smo pustili odtise. Sodelovali smo v nekaj evropskih projektih. Nismo slepo sledili nosilcem projektov – sodelovali smo avtorsko, življenjsko in družbeno odgovorno.

S pametjo do boljšega rezultata

Udeleženci projekta Smart watch

MATEJA JARMNIK

Da je človeška logika najzanesljivejši kazipot - je treba vedno imeti v mislih. Tako kot dejstvo, da nekatere večne zakonitosti veljajo tudi na nastajajočih področjih človeškega delovanja. Tisti, ki so ob poznavanju duha časa opremljeni tudi z zdravim pametjo, so v izhodiščni prednosti pri vsakem početju.

Ob vstopu v Evropsko unijo se je zgodilo, da aktivnosti na nekem področju članice ne prilagodi novim okoliščinam. Tudi inovacijske podjetniške strategije članic, ki so sicer name-

njene uporabnikom EU, so pogosto oblikovane po regionalni slogiki. Zato je bil oblikovan projekt Smart watch - financiran iz programa Interreg srednja Evropa - s ciljem urejanja stanja na tem področju (v konzorciju partnerjev iz Poljske, Avstrije, Češke, Madžarske, Slovenije, Nemčije in Italije sta tudi naša Društvo Jasa in TECESS).

Treba je namreč ustvariti poveztavo med regionalnimi inovacijskimi strategijami in končnimi uporabniki vseh članic EU. S tem bi se regionalne strategije bližale skupni smeri politike EU. Vzpostavljena bo enotna metodologija spremljanja inovacijskih strategij, ki omogoča primerjalno

vrednotenje. Pametna specializacija (upoštevanje posebnosti in primerjalnih prednosti določenega okolja) bo kakovostnejša, spremljanje tehnoloških usmeritev in stanja na področju pametnih specializacij bo učinkovitejše. Na boljšem bodo vsi - skupnost in članice. S poudarkom na upoštevanju prednosti določenega okolja bo projekt gotovo opazno koristil Sloveniji. Slovenija je namreč primerjalno naravnost biser in bo deloma dodatno okoljevarstvene pomnosti.

Morda se sli nekoliko zapleteno in abstraktno, pravzaprav pa gre za nešteto krat videno na civilizacijski sferi. Vsoplogike na tej poti pa je zgovorna.

Dopovedujemo: Dobro je tisto, kar je dobro za vse.

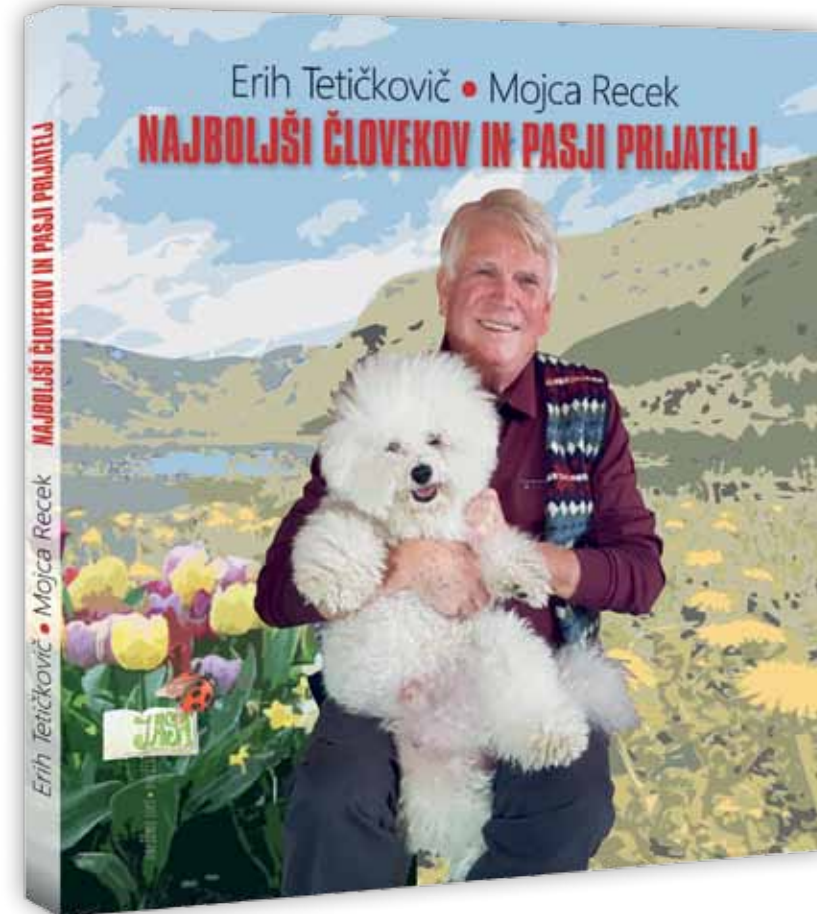
O naših knjigah govorijo najčjuječnejši.
O *Nežini stezi* v *Trubarjevem antikvariatu*
so govorili: prof. dr. Denis Poniž, pesnica
Neža Maurer in urednik Anej Sam,
moderirala je Maja Moll.

Naše knjige združujejo vse generacije in
so vsepovsod.

**GREMO
NAPREJ
– SKUPAJ**

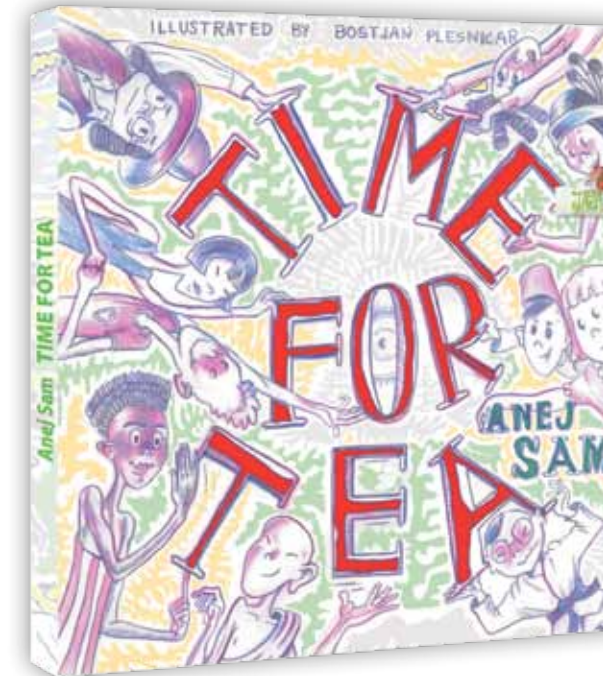
DANES IN JUTRI

Med pripravljanjem te jubilejne predstavitve je v življenje prišla še ena knjiga – *Najboljši človekov in pasji prijatelj*. Tudi ta knjiga je zanesljiva smernica za pravo stran življenja. Osvetljuje namreč življenjsko pot znanstvenika. Erih Tetičkovič bi si lahko zgradil očarljivo svetovno kariero in zaslužil veliko denarja, on pa življenje razume drugače. Znanost – da, pomoč sočloveku – da, toda tudi čas za trpeče pse, za male teme. V tihoti, brez televizijskih kamer.

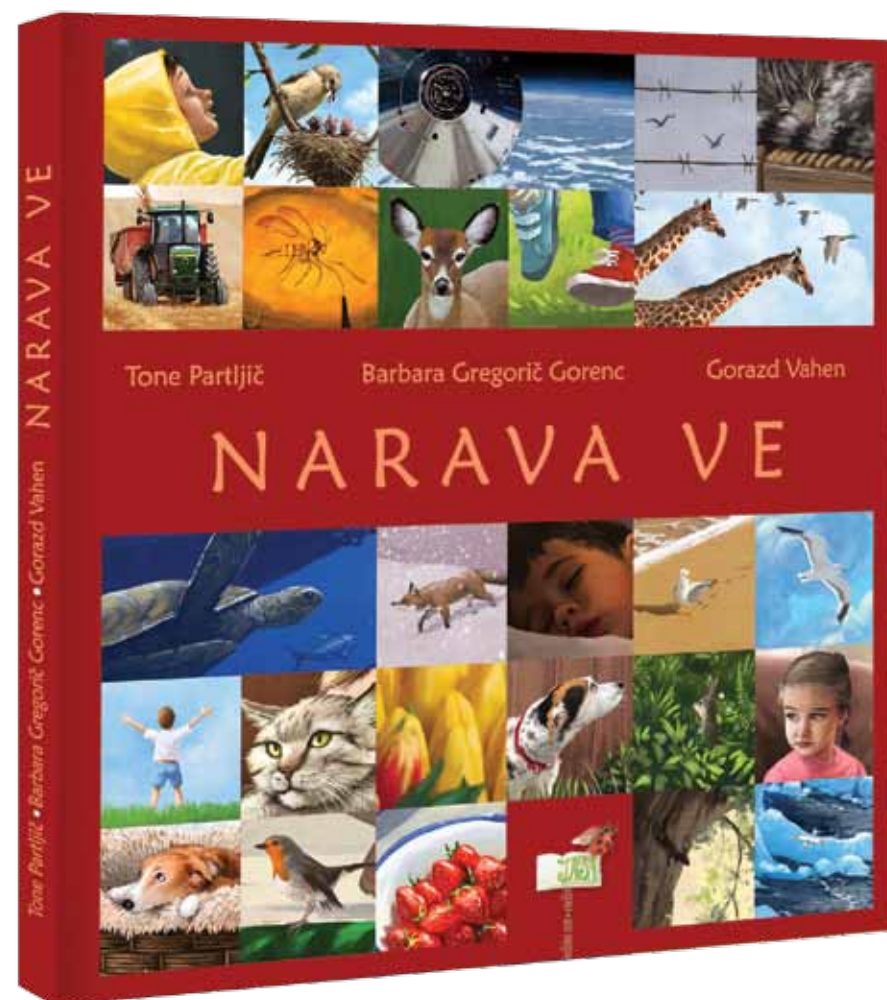

O veličini naroda in njegovi moralni razvitosti lahko sodimo po tem, kakšen je njegov odnos do živali. (Mahatma Gandhi)

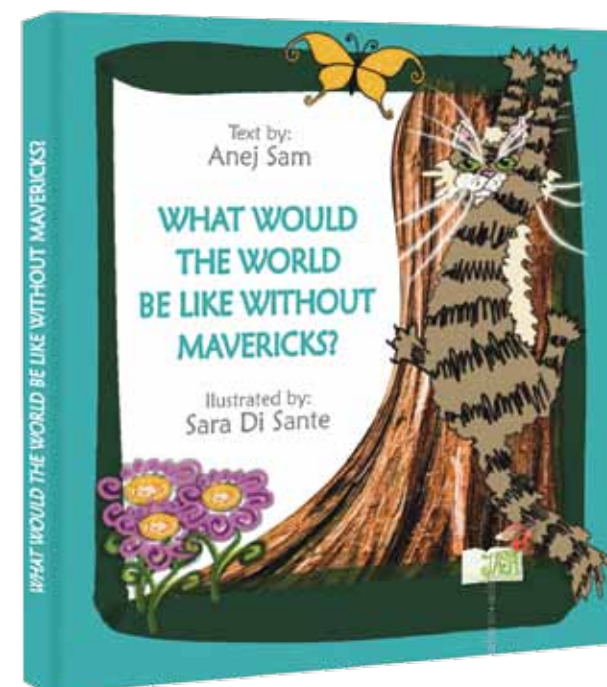
V jubilejnem letu (po objavi brošure) smo zagotovili sijajen prevod v angleščino knjig *Čas za čaj* in *Duša slovenska*.

V letu 2023 smo oknjižili čudežen trigovor: pesmi Barbare Gregorič Gorenc, črtice Toneta Partljiča in ilustracije Gorazda Vahna z naslovom *Narava ve*.

Ob knjigi *Z naravo v objemu* (izšla je tudi v angleščini) smo v istem letu, v projektu Ustvarjalne Evrope, izročili evropskim bralcem tudi pravljčni roman *What Would the World be Like Without Mavericks*.

Muze

Sprašuje, obiskuje in bere: URŠKA KRIŠELJ GRUBAR, urska.kriselj@gmail.com

PREBRALI SMO

Življenje pred nama

Roisin Meany, MK, 2024

Lahkotna knjiga za prednoveletni pobe, ki jo je spisala ena najbolj branih irskih pisateljic, bivša učiteljica, ki pa se zdaj posveča samo pisanju. 21 knjig je že napisala, v slovenski jezik pa je poleg te prevedena še knjiga, ki nosi naslov Obledenica. Življenje pred nama pritegne takoj in napetost zdrži do konca. Glavna junaka sta George in Alice, srčen učitelj in očka, ki pa se odloči, da preteklost spusti iz svojega življenja, ter Alice, ki najprej nima sreče v ljubezni, a ji ne manjka poguma za nove začetke. To je knjiga o ljubezni, ki je, pa je ni, in ko najmanj pričakuješ, na najmanj primernem kraju, spet oživi. Prav tako pozabljene sanje ženske, ki je nekoč znala dobro pisati, pa je življenje hotelo, da je na to čisto pozabila. To je topla zgodba, ki vas bo grela, medtem ko boste vstopili vanjo, in vas nalezla z upanjem. Priporočamo, sploh če ste prenasršeni vsebin, ki vas želijo podučiti o tem in onem – v tem romanu si boste od nasvetov lahko malo odpohali.

Jana

VSAK TOREK

VPRAŠALI SMO

Anej Sam, pisatelj, društvo Jasa

Skozi življenje v objemu srca in razuma

Dolgi beli lasje. Svojestven modni slog. Umirjena hoja. Ljubezen do knjig in živali. Ž željo, da bi onežil svet in na svoji jasi združil podobno misleče. Eni ga imajo radi, drugi malo manj. To ve in tudi pove. V rokah pa nadi, ko se je rodil sam France Prešeren, objema knjigo *Z naravo v objemu*.

Eden največjih ciljev posameznika je, da svoje življenje zaživi v sozvočju z naravo. Anej Sam, ki se je rodil v Bosni, v kraju Sanjski most, a je šel že v zgodnjih najstniških letih od doma, je našel svoj življenjski smisel tudi v tem, da med nami (še posebej pa med otroki) širi zavedanje, da smo za skupni dom odgovorni vsi.

● **Gospod Sam, se kdaj počutite sami in osamljeni?**

Le necelovite osebnosti so lahko osamljene. Iz stanja osamljenosti pa se dogajajo nesmiselna družjenja, lažna prijateljstva in brodolomne zakonske skupnosti. Tudi ko je sama, je celovita osebnost v dobri družbi. Le iz tega stanja je možno ustvarjati življenjske povezave. Čudežno lepo je biti pripravljen na samost. S to opremljenostjo nikoli nisi sam.

● **Pisatelj ste. Radi bi onežili svet. Z naravo v objemu je vaša nova knjiga. Kaj bi povedali o njej in kaj ona pove o vas?**

Moje besedilo so ilustrirali številni otroci v vrtcih in osnovnih šolah. In to je resnično moje najbolj nadgrajeno besedilo doslej. To je posebnost te knjige. Sicer besedilo ni nič posebej novega – vse to so že povedali znanstveniki. Bistvo le izročam na otrokom dojemljiv način. Morda je novo, da bi moda, kot umetelno višanje porabe oblačil, morala biti predvsem ekološko vprašanje. Knjiga pa o meni pove tisto, kar vsaka dobra knjiga pove o avtorju. Tu pa je zraven avtorska samozatajevalnost.

● **Katerih knjig ne bi smeli prezreti, preden umremo?**

Če ne bi poznal življenjske poti Sokrata, Petronija, Boetija, Abelarda, Danteja, Swifta, Voltaireja, Zolaja... (seveda, tu ni primerjav v ustvarjalnosti, temveč v življenjskem programu), bi se že zdavnaj obesil. Jaz pa sem povsem uglasen s sabo. Če pa bi doživel, da me častijo levi in desni, klasični in avantgardni – bi se obesil. Na mojem FB-profilu je tudi seznam stotih knjig, zaradi katerih mora smrt počakati. Čisto zares,

ne smemo umreti, preden jih ne preberemo (tisti, ki izpostavljajo eno knjigo, se ne spoznajo na življenje).

● **Kaj vas je naučilo življenje in bi radi prenesli naprej?**

Da je treba živeti. Da, živeti – ne le vleči se za življenje. Živeti pa pomeni braniti učlovečeni del človeštva!

● **Kako ohranjate svojo duševno in telesno kondicijo, glede na to, da v enem dnevu pridete na vrh Triglava in nazaj.**

V času, ko moja generacija odhaja, jaz pripravljam načrte: katere strne poti bom še prehodi; katerim človeškim grobom se bom zoperstavil; s katerimi punčami bom ljubezensko romanco doživljal. Sicer pa telesno, duševno in seksualno kondicijo ohranjam tako, da glede ohranjanja ne skrbim preveč. Tisti, ki so preveč skrbili, so se postarali oziroma so odpotovali. Res pa je – in to je lahko kažipot – skozi življenje je treba hoditi v objemu srca in razuma.

● **V knjigi sem prebrala: Tudi ostareli obrabi so lahko lepi. Kaj nas dela lepe, ko smo stari?**

Ali kdorkoli vidi Mater Terezino in Mahatmo Gandija kot grda? Ali da je grdo jesensko odpadajoče listje? Verjetno ne! S knjigo za otroke Vsi smo lahko lepi sem osvetlil bistvo lepote. Moje videenje se ujema z duhovnim zakladom človeštva.

OBISKALI SMO

Hiša čez cesto ob Prešernovem rojstnem dnevu

V Hiši čez cesto na Miljah pri Kranju so ta veseli dan kulture letno praznovali že enajstkrat. Iz različnih krajev in društev v okolici Kranja so se v zakurjeni hiši ob mizi in krušni peči ljubitelji lepe besede, kjer jih leto za leto gosti srčna gospa Dragica Markun. Najprej so zapeli Zdravljico, ki jo je morda prav tako ob kakih toplih peči jeseni leta 1844 prvič svojim prijateljem predstavil France Prešeren, kot smo izvedeli prav na ta večer. Veliko je borev za slovenski jezik, ki bi jih bilo vredno posnemati. Danica Bakovnik, velika ljubiteljica in poznavalka slovenskih literatov, ki leto za leto svoje življenje posveča temu, da svojo ljubezen prenaša naprej (prej kot profesorica dijakom, zdaj pa kot profesorica malo starejšim), je na ta večer spomnila na še enega velikanova slovenske besede, Janeza Menarta. Ali veste, da se je prav on v 60. letih močno angažiral za uvedbo slovenskega TV-dnevnika na slovenski televiziji, za slovenske podnapise pri vseh tujezječnih oddajah in za slovenski otroški program? V topli hiši so na decembrski večer njegove pesmi oživili izjemni recitatorji, ljudski pevci pa so jih pri tem podprli s pesmijo. Pa še to, gotovo tudi tega niste vedeli ali pa ste pozabili: v svojem epigramu na začetku 70. let prejšnjega stoletja je za državni grob predlagal uš in bi zaradi tega premeščeno z mesta urednika dramskega programa iz tretjega nadstropja v klet. Pesniki in njihove pesmi bodo živeli, dokler jih bodo dobri in srčni ljudje oživljali v ogrethih »hišah čez cesto«. Prav oni so tisti, ki postavljajo večne spomenike velikanom, kakršna sta Prešeren in Menart.

26 JANA 16

NESLIŠNI KRIKI

Barbara Gregorić Gorenc • Darinka Kosić • Sela Segić Črnčić • Miteja Gornjok • Andrej Brvar • Cvetka Đević •
 Amadeja Godina • Jurić Popov • Raja Kramar • Maja Čenta • Alajnja Kermauner • Tanja Jelenko • Benjamin
 Znidarić • Cvetka Sokolov • Vinko Moderndorfer • Lijana Jarh • Slavica Remškar • Tjaja Zorić Rupnik

NESLIŠNI KRIKI

NESLIŠNI KRIKI

Ko je imel na mizi vse prispevke, je urednik ugotovil: vse to je zelo koristno, nekaj pa manjka. Noben pisatelj ni literariziral situacij, ki pri otrocih in mladostnikih najpogosteje povzročajo zmedo, napadalnost, duševne stiske, odsotnost volje do življenja. Tega so – po videnju urednika, ki sledi duhovnemu ustroju človeštva – teptanje ideje pravičnosti (neživljenjska družbena ureditev), brutalizacija stvarnosti zaradi mešanja kultur ter mrtvenje najzanesljivejšega življenjskega oprijemališča zaradi izrojevanja na področju spolnosti. Da bi bralcem zagotovil celovito osvetlitev neželenih pojavov, je urednik napisal razpravo, s katero je opozoril na stanja problematiziranja katerih onemogoča neživljenjska politična korektnost. Ta razprava je, v obliki brošure z naslovom *Prekletstvo politične korektnosti*, dodatek h knjigi *Neslišni kriki* (še ena posebnost naše zbirke *Onežimo svet*). Zaradi tega so se nekateri častilci politične korektnosti vznemirili, kar je porodilo tudi nekaj javnih razprav. Dodatna koristnost!

Zbrani okrog *Jase* (in na jasi) počnemo dobro zaradi dobre same. Ne da bi zaslužili denar, zagotovili kakšno nagrado ali sloves dobrotnikov. Pripravljamo knjige, s katerimi se bralci lahko šolajo za dobroto, za pametno dobroto; knjige, ki nam pomagajo, da postanemo krmariji lastnega življenja. Kajti le tako bogastvo se ne more odvzeti.

Ko je takšna knjiga med nami, zanjo skrbimo. Kot da bi nam sporočala: Skrbite zame, kajti jaz imam pomembnejšo nalogo – skrb za vse vas.

Dobro početje pušča sledi.

